Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MACIEJ SZPUNAR
esitatud 18. septembril 2025[1]

Liidetud kohtuasjad C-188/24 ja C-190/24

WebGroup Czech Republic, a.s.,
NKL Associates s. r. o.
versus
Ministre de la Culture,
Premier ministre (C-188/24),
menetluses osalesid:
Osez le féminisme!,
Le mouvement du Nid,
Les effronté-E-S
ja
Coyote System
versus
Ministre de l'Intérieur et des Outre-mer,
Premier ministre (C-190/24)

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu))

Eelotsusetaotlus – Elektrooniline kaubandus – Direktiiv 2000/31/EÜ – Infoühiskonna teenused – Kooskõlastatud valdkond – Karistusõiguse normid, milles on kehtestatud üldine keeld pakkuda alaealistele pornograafilist sisu – Kasutajate sisestatud teabe edastamise keeld

I. Sissejuhatus

1. Käesolevate eelotsusetaotlustega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult teada, mis olukordades võib infoühiskonna teenuse sihtliikmesriik kohaldada kõnealuse teenuse osutaja suhtes, kes asub teises liikmesriigis, selle esimese liikmesriigi õiguskorda kuuluvaid riigisiseseid meetmeid.

[1] Algkeel: prantsuse.

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

1. Direktiiv 2000/31/EÜ

2. Direktiivi 2000/31/EÜ[2] artikli 1 „Eesmärk ja reguleerimisala“ lõigetes 2 ja 5 on sätestatud:

„2. Käesolev direktiiv ühtlustab sel määral, kui on vaja lõikes 1 nimetatud eesmärgi saavutamiseks, teatavaid infoühiskonna teenuste kohta kehtivaid siseriiklikke õigusnorme, mis käsitlevad siseturgu, teenuseosutajate asutamist, kommertsteadaandeid, elektroonilisi lepinguid, vahendajate vastutust, tegevusjuhendeid, vaidluste kohtuvälist lahendamist, õiguskaitsevahendeid ja liikmesriikidevahelist koostööd.

[…]

5. Käesolevat direktiivi ei kohaldata:

a) maksustamise valdkonna suhtes;

b) direktiivide 95/46/EÜ[3] ja 97/66/EÜ[4] rakendusalasse kuuluvate infoühiskonna teenustega seotud küsimuste suhtes;

c) kartelliõiguslike kokkulepete või tavadega seotud küsimuste suhtes;

d) järgmiste infoühiskonna teenuste suhtes:

– notarite või samaväärsete elukutsete tegevus selles osas, mis seostub otse ja konkreetselt avaliku võimu teostamisega,

– kliendi esindamine ja tema huvide kaitse kohtutes,

– hasartmängud, sealhulgas rahalise panusega õnnemängud, kaasa arvatud loteriid ja kihlveotehingud.“

3. Selle direktiivi artikli 2 „Mõisted“ punkti h kohaselt kasutatakse selles direktiivis järgmisi mõisteid:

„kooskõlastatud valdkond – liikmesriikide õigussüsteemides ettenähtud nõuded, mis kehtivad infoühiskonna teenuste osutajate või infoühiskonna teenuste kohta vaatamata sellele, kas nõuded on üldise iseloomuga või konkreetselt nende jaoks kavandatud.

i) Kooskõlastatud valdkonda kuuluvad nõuded, mida teenuseosutaja peab täitma:

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT 2000, L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399).

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT 1995, L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355).

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiiv isikuandmete töötlemise ja eraelu puutumatuse kaitse kohta telekommunikatsioonisektoris (EÜT 1998, L 24, lk 1).

– infoühiskonna teenuse alustamisel, nagu nõuded kutseoskuste, loa või teatamise kohta,

– infoühiskonna teenuse osutamisel, nagu nõuded teenuseosutaja käitumise, teenuse kvaliteedi või sisu kohta, sealhulgas reklaamile ja lepingutele esitatavad nõuded, või nõuded teenuseosutaja vastutuse kohta;

ii) kooskõlastatud valdkonda ei kuulu järgmised nõuded:

– kaupadele kui niisugustele esitatavad nõuded,

– kaupade tarnele esitatavad nõuded,

– muul viisil kui elektroonilisel teel pakutavatele teenustele esitatavad nõuded.“

4. Kõnealuse direktiivi artiklis 3 „Siseturg“ on sätestatud:

„1. Iga liikmesriik tagab, et infoühiskonna teenused, mida pakub tema territooriumil asuv teenuseosutaja, vastavad kõnealuses liikmesriigis kehtivatele kooskõlastatud valdkonna küsimusi puudutavatele siseriiklikele õigusnormidele.

2. Liikmesriigid ei tohi kooskõlastatud valdkonda kuuluvatel põhjustel piirata teisest liikmesriigist pärit infoühiskonna teenuste osutamise vabadust.

3. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata lisas nimetatud valdkondade suhtes.

4. Liikmesriigid võivad võtta meetmeid konkreetse infoühiskonna teenuse osas erandi tegemiseks lõikest 2, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) meetmed:

i) on vajalikud ühel järgmistest põhjustest:

– avalik kord, eriti kuritegude ennetamine, uurimine, avastamine ja nende eest vastutusele võtmine, kaasa arvatud alaealiste kaitse ja võitlus rassilise, soolise, usulise või rahvusliku viha õhutamise vastu ning üksikisikuid puudutavate inimväärikuse rikkumiste vastu,

[…]

ii) võetakse konkreetse infoühiskonna teenuse vastu, mis takistab punktis i nimetatud eesmärkide saavutamist või kujutab endast tõsist ohtu nende eesmärkide saavutamisele;

iii) on vastavuses nende eesmärkidega;

b) enne kõnealuste meetmete võtmist ja piiramata kohtumenetlusi, kaasa arvatud esialgsed menetlused ja eeluurimise raames tehtud toimingud, on liikmesriik:

– taotlenud lõikes 1 osutatud liikmesriigilt meetmete võtmist ja viimane pole neid võtnud või need on olnud ebapiisavad,

– teatanud komisjonile ja lõikes 1 osutatud liikmesriigile oma kavatsusest võtta selliseid meetmeid.

5. Liikmesriigid võivad kiireloomulistel juhtudel teha erandeid lõike 4 punktis b ettenähtud tingimustest. Sel juhul tuleb meetmetest võimalikult kiiresti teatada komisjonile ja lõikes 1 osutatud liikmesriigile, näidates põhjused, miks liikmesriik loeb juhtumit edasilükkamatuks.

[…]“.

5. Sama direktiivi artiklid 12–14, mis asuvad II peatüki „Põhimõtted“ 4. jaos „Vahendajatest teenuseosutajate vastutus“, puudutavad infoühiskonna teenuste osutajaid, kes tegelevad vastavalt lihtsalt edastamise („pelk edastamine“), vahemällu salvestamise või teabe talletamisega. Neis sätetes on kindlaks määratud ka tingimused, mille korral on need teenuseosutajad vabastatud vastutusest nende teenuste kasutajatelt pärineva teabe eest.

6. Täpsemalt on direktiivi 2000/31 artiklis 14 „Teabe talletamine“ sätestatud:

„1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenuse saaja poolt pakutava teabe talletamises, tagavad liikmesriigid, et teenuseosutaja ei vastuta teenuse saaja taotluse põhjal talletatava teabe eest järgmistel tingimustel:

a) teenuseosutajal ei ole tegelikku teavet ebaseadusliku tegevuse või teabe kohta ja kahjutasunõuete osas ei tea ta fakte või asjaolusid, millest ilmneb ebaseaduslik tegevus või teave,

või

b) sellistest asjaoludest teadlikuks saades kõrvaldab teenuseosutaja kiiresti teabe või tõkestab juurdepääsu sellele.

2. Lõiget 1 ei kohaldata, kui teenuse saaja tegutseb teenuseosutaja alluvuses või järelevalve all.

3. Käesolev artikkel ei mõjuta kohtu või haldusasutuse võimalust nõuda vastavalt liikmesriikide õigussüsteemidele teenuse osutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist ega liikmesriikide võimalust kehtestada kord, kuidas teave kõrvaldada või juurdepääs sellele tõkestada.“

7. Selle direktiivi artiklis 15 „Üldise jälgimiskohustuse puudumine“ on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid ei kehtesta artiklites 12, 13 ja 14 käsitletud teenuste osutajatele üldist kohustust jälgida teavet, mida nad edastavad või talletavad, ega üldist kohustust otsida ebaseaduslikku tegevust näitavaid fakte ja asjaolusid.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada infoühiskonna teenuse osutajatele kohustuse kiiresti teatada pädevatele ametivõimudele nende teenuse saajate väidetavalt ebaseaduslikest tegevustest või pakutavast teabest või kohustuse edastada pädevatele asutustele nende taotluse põhjal teavet, mis võimaldab identifitseerida nende teenuse saajaid, kellega teenuseosutajal on talletamise kohta lepingud.“

2. Direktiiv 2010/13/EL

8. Direktiivi 2010/13/EL[5] artiklis 28b on sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks [direktiivi 2000/31] artiklite 12–15 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et nende jurisdiktsiooni alla kuuluvad videojagamisplatvormi teenuse osutajad võtavad asjakohaseid meetmeid, et kaitsta

a) alaealisi kooskõlas artikli 6a lõikega 1 saadete, kasutaja loodud videote ja audiovisuaalsete äriteadete eest, mis võivad kahjustada nende füüsilist, vaimset või kõlbelist arengut;

[…]

3. Asjakohased meetmed lõigete 1 ja 2 kohaldamiseks määratakse kindlaks, võttes arvesse kõnealuse sisu olemust, selle põhjustatavat võimalikku kahju, kaitstavate inimeste kategooria omadusi ning asjakohaseid õigusi ja õigustatud huve, sealhulgas videojagamisplatvormi teenuse osutajate ning sisu loonud või üleslaadinud kasutajate õigusi ja õigustatud huve ning avalikku huvi.

Liikmesriigid tagavad, et kõik nende jurisdiktsiooni alla kuuluvad videojagamisplatvormi teenuse osutajad kohaldavad neid meetmeid. Need meetmed peavad olema teostatavad ja proportsionaalsed, võttes arvesse videojagamisplatvormi teenuse ulatust ja osutatava teenuse laadi. Selliste meetmetega ei kaasne eelkontrollimeetmeid ega sisu filtreerimist üleslaadimisel, mis ei ole vastavuses [direktiivi 2000/31] artikliga 15. Alaealiste kaitsmiseks, nagu on osutatud käesoleva artikli lõike 1 punktis a, kohaldatakse kõige rangemaid juurdepääsukontrolli meetmeid.

Kõnealused meetmed hõlmavad asjakohasel juhul järgmist:

a) lõikes 1 osutatud nõuete kehtestamine videojagamisplatvormi teenuse tingimustes ja nende nõuete kohaldamine;

[…]

f) videojagamisplatvormi kasutajate vanuse kontrollimise süsteemide loomine ja käitamine seoses alaealiste füüsilist, vaimset või kõlbelist arengut kahjustada võiva sisuga;

[…]

h) lõppkasutaja kontrollitavate vanemakontrolli süsteemide loomine seoses sisuga, mis võib kahjustada alaealiste füüsilist, vaimset või kõlbelist arengut;

i) videojagamisplatvormi teenuse osutajate peale esitatud kasutajate kaebuste läbipaistva, lihtsalt kasutatava ja tulemusliku menetlemise ja lahendamise korra kehtestamine ja kasutamine seoses punktides d–h osutatud meetmete rakendamisega;

[…]

[5] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiiv audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) (ELT 2010, L 95, lk 1), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta direktiiviga (EL) 2018/1808 (ELT 2018, L 303, lk 69).

4. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 3 osutatud meetmete rakendamisel julgustatakse liikmesriike kasutama artikli 4a lõikes 1 sätestatud kaasreguleerimist.

5. Liikmesriigid loovad vajalikud mehhanismid, et hinnata videojagamisplatvormi teenuse osutajate võetud, lõikes 3 osutatud meetmete asjakohasust. Liikmesriigid teevad nende meetmete hindamise ülesandeks riiklikele regulaatorasutustele või -organitele.

6. Liikmesriigid võivad kehtestada videojagamisplatvormi teenuse osutajatele käesoleva artikli lõikes 3 osutatud meetmetest üksikasjalikumaid või rangemaid meetmeid. Selliste meetmete võtmisel järgivad liikmesriigid kohaldatavas liidu õiguses sätestatud nõudeid, näiteks [direktiivi 2000/31] artiklites 12–15 või direktiivi 2011/93/EL[6] artiklis 25 sätestatud nõudeid.

[…]“.

B. Prantsuse õigus

1. Kohtuasi C-188/24

9. Karistusseadustiku (code pénal) artiklis 227-24 on sätestatud:

„Teo eest, millega koostatakse, edastatakse või levitatakse mis tahes viisil ja andmekandjal vägivaldset, terrorismile õhutavat või pornograafilist materjali – sealhulgas looma või loomade pornograafilisi kujutisi – või materjali, mis võib tõsiselt alandada inimväärikust või õhutada alaealisi mängudele, mis seavad nad füüsilisse ohtu, või niisuguse materjaliga kauplemise eest karistatakse kolmeaastase vangistuse ja 75 000 euro suuruse rahalise karistusega, kui seda materjali võib näha või muul viisil tajuda alaealine.

Kui käesolevas artiklis nimetatud süüteod pannakse toime trüki- või audiovisuaalmeedias või veebi kaudu üldsusele edastades, kohaldatakse vastutavate isikute kindlaksmääramisel nende valdkondade seaduste erisätteid.

Käesolevas artiklis nimetatud süüteoga on tegemist ka juhul, kui esimeses lõigus osutatud materjal on alaealisele kättesaadav lihtsalt kinnituse peale, et ta on vähemalt kaheksateistaastane.“

10. 30. juuli 2020. aasta seaduse nr 2020-936 lähisuhtevägivalla ohvrite kaitse kohta (loi n° 2020-936, du 30 juillet 2020, visant à protéger les victimes de violences conjugales, edaspidi „30. juuli 2020. aasta seadus“)[7] artiklis 23 on sätestatud:[8]

„Kui audiovisuaalset ja elektroonilist sidet reguleeriva asutuse (Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique, ARCOM) president on tuvastanud, et isik, kelle tegevusala on hallata veebipõhist üldsusele edastamise teenust, on teinud pornograafilise sisu alaealistele kättesaadavaks, rikkudes sellega karistusseadustiku artiklit 227-24, teeb ARCOMi president sellele isikule […] ettekirjutuse, millega teda kohustatakse võtma kõik vajalikud meetmed, et teha ebaseaduslik sisu alaealistele kättesaamatuks. […]

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust ja mis asendab nõukogu raamotsuse 2004/68/JSK (ELT 2011, L 335, lk 1).

7 *JORF* nr 0187, 31.7.2020.

8 Selle sätte tekst on eelotsusetaotluses ära toodud vaid osaliselt.

Kui pärast [15 päeva] möödumist ei ole […] ettekirjutust täidetud ja sisu jääb alaealistele kättesaadavaks, võib [ARCOMi] president pöörduda tribunal judiciaire de Paris' (Pariisi esimese astme kohus, Prantsusmaa) presidendi poole, paludes […] teha kohtumääruse, et [sellele teenusele sulgetaks juurdepääs ja lõpetataks sellele viitamine otsingumootori või kataloogi kaudu]".

11. Selle seaduse artikli 23 kohaldamistingimusi on täpsustatud 7. oktoobri 2021. aasta dekreedis nr 2021-1306 selliste meetmete võtmise tingimuste kohta, mille eesmärk on kaitsta alaealisi pornograafilist sisu levitavatele veebisaitidele pääsemise eest (décret n° 2021-1306, du 7 octobre 2021, relatif aux modalités de mise en œuvre des mesures visant à protéger les mineurs contre l'accès à des sites diffusant un contenu pornographique,[9] edaspidi „7. oktoobri 2021. aasta dekreet"). Selle dekreedi artiklis 3 on sätestatud, et „[h]innates […], kas isik, kelle tegevusala on hallata veebipõhist üldsusele edastamise teenust, on teinud pornograafilise sisu alaealistele kättesaadavaks, […], võtab kõrgema audiovisuaalnõukogu (*conseil supérieur de l'audiovisuel*) president arvesse seda, kui usaldusväärne on tehniline protsess, mille see isik on võtnud kasutusele selle tagamiseks, et teenusele ligipääsu soovivad kasutajad oleksid täisealised".

2. Kohtuasi C-190/24

12. Liiklusseadustiku (code de la route) artiklis L. 130-11 on sätestatud:

„I. – Kui avalikult kasutataval või üldsusele suletud teel kontrollitakse sõidukeid, sealjuures neid peatades, et teha kas käesoleva seadustiku artiklites L. 234-9 või L. 235-2 või kriminaalmenetluse seadustiku artiklites 78-2-2 või 78-2-4 ette nähtud toiminguid või kontrollida, ega juhid või sõitjad ei ole tagaotsitavad seoses kuritegudega, mille eest karistatakse vähemalt kolmeaastase vangistusega, või ega nad ei ole kantud sama seadustiku artiklis 230-19 nimetatud registrisse põhjusel, et nad ohustavad avalikku korda või julgeolekut või et nende kohta on tehtud psühhiaatrilisele sundravile paigutamise otsus või nad on sellisest ravist kõrvale hoidnud, võib haldusasutus keelata elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajal selle teenuse abil edastada kasutajate saadetud sõnumeid või teavet, mis võimaldaks teistel kasutajatel sellest kontrollist kõrvale hoida.

Käesoleva I lõike esimeses lõigus nimetatud edastamiskeeld seisneb selles, et elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutaja peab peitma kõik sõnumid ja andmed, mille ta oleks tavalise teenuseosutamise käigus kasutajatele edastanud, nende teede või teelõikude kohta, mille pädev asutus on talle ette kirjutanud. See keeld ei või kehtida üle kahe tunni, kui liikluskontroll on seotud käesoleva seadustiku artiklites L. 234-9 või L. 235-2 ette nähtud toiminguga, või üle 12 tunni, kui see on seotud mõne muu käesoleva I lõike esimeses lõigus nimetatud toiminguga. Keeld ei tohi hõlmata teid või teelõike rohkem kui 10 km raadiuses kontrollpunktist, kui see on väljaspool asulat, ja rohkem kui 2 km raadiuses kontrollpunktist, kui see on asula sees.

[…]".

13. Selle seadustiku artiklis L. 130-12 on ette nähtud, et artiklis L. 130-11 ette nähtud edastamiskeelu rikkumise eest karistatakse kaheaastase vangistuse ja 30 000 euro suuruse rahalise karistusega.

[9] *JORF* nr 0235, 8.10.2021.

14. 19. aprilli 2021. aasta dekreedis nr 2021-468, millega rakendatakse liiklusseadustiku artiklit L. 130-11 (décret nº 2021-468, portant application de l'article L. 130-11 du code de la route, edaspidi „19. aprilli 2021. aasta dekreet") [10], on täpsustatud selle artikli rakendamise tingimusi. Selle dekreedi artikliga 1 lisati liiklusseadustikku artikkel R. 130-12, milles on muu hulgas sätestatud, et „[e]dastamist keelavas otsuses täpsustatakse asjaomased teed või teelõigud ning määratakse kindlaks keelu kohaldamise algus- ja lõppkuupäev ning -kellaaeg" ning et „[e]dastamiskeelu kohta antakse elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajale teavet, mille hulgast on välja jäetud teave asjaomase liikluskontrolli põhjuste kohta, infosüsteemi kaudu […]".

III. Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

A. Kohtuasi C-188/24

15. Põhikohtuasjas kaebuse esitanud äriühingud Webgroup Czech Republic ja NKL Associates s.r.o., kelle registrijärgne asukoht on Prahas (Tšehhi Vabariik), haldavad pornograafilisi veebisaite. ARCOMi president tegi neile karistusseadustiku artikli 227-24 ja 30. juuli 2020. aasta seaduse artikli 22 alusel ettekirjutuse. [11]

16. Karistusseadustiku artikli 227-24 kohaselt on nimelt kõigil keelatud levitada pornograafilist materjali nii, et alaealine saaks seda näha. 30. juuli 2020. aasta seaduse artiklis 22 on omakorda täpsustatud, et selle süüteoga on tegemist „ka juhul, kui [kõnealune] materjal on alaealisele kättesaadav lihtsalt kinnituse peale, et ta on vähemalt kaheksateistaastane." Lisaks anti selle seaduse artikliga 23 – mille kohaldamise tingimusi täpsustati 7. oktoobri 2021. aasta dekreedis – ARCOMi presidendile õigus seda keeldu eiravale isikule ettekirjutus teha.

17. Põhikohtuasja kaebajad vaidlustasid need ettekirjutused Tribunal judiciaire de Paris's (Pariisi esimese astme kohus, Prantsusmaa) [12] ning esitasid sellega paralleelselt Conseil d'État'le (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) kui esimese ja viimase astme kohtule kaebuse, milles palusid 7. oktoobri 2021. aasta dekreedi tühistada. Oma kaebuse põhjenduseks tuginesid nad muu hulgas asjaolule, et on rikutud liidu õigust. Sama etteheite esitasid nad vastuväitena 30. juuli 2020. aasta seaduse sätete kohta. Need kaks kaebust liideti viimati nimetatud kohtus otsuse tegemiseks.

18. Oma kaebustes väidavad põhikohtuasjade kaebajad eelkõige, et direktiivi 2000/31 eesmärke on eiratud sellega, et 7. oktoobri 2021. aasta dekreediga kehtestati üldised ja abstraktsed meetmed, mis puudutavad konkreetsete infoühiskonna teenuste üldiselt kirjeldatud kategooriat ja mida kohaldatakse selles teenuste kategoorias iga teenuseosutaja suhtes.

19. Vaidluse eset ja laadi arvestades lubati põhikohtuasjas menetlusse astuda mitmel ühendusel, sealhulgas ühingul Les effronté-E-S, kes väidab, et põhikohtuasja kaebajate väited ei ole põhjendatud.

[10] *JORF* nr 0093, 20.4.2021.

[11] See teave pärineb Conseil d'État' (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) kohtujuristi ettepanekust põhikohtuasjades, millega saab tutvuda selle kohtu veebisaidil: https://www.conseil-etat.fr/fr/arianeweb/CRP/conclusion/2024-03-06/453763?download_pdf.

[12] Komisjoni kirjalikest seisukohtadest selgub, et see kohus peatas menetluse kuni eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluse tulemuse selgumiseni.

20. Neil asjaoludel otsustas Conseil d'État (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Esiteks, kas karistusõiguse norme ning konkreetselt üldisi ja abstraktseid sätteid, mille kohaselt kujutavad teatavad teod endast kriminaalkorras karistatavat tegu, mis võib tuua kaasa kriminaalvastutuse, tuleb käsitada [direktiiviga 2000/31] „kooskõlastatud valdkonda" kuuluvate õigusnormidena, kui neid võib kohaldada nii infoühiskonna teenuste osutaja kui ka ükskõik missuguse füüsilise või juriidilise isiku käitumise suhtes, või tuleb seetõttu, et direktiivi ainus eesmärk on ühtlustada nende teenuste teatavad õiguslikud aspektid, ühtlustamata kriminaalõiguse valdkonda kui niisugust, ning selles on sätestatud ainult teenuste suhtes kohaldatavad nõuded, asuda seisukohale, et niisuguseid karistusõiguse norme ei saa pidada nõueteks, mida kohaldatakse tegutsema asumise ja tegutsemise kohta infoühiskonna teenuste osutamise tegevusalal ja mis kuuluvad selle direktiiviga „kooskõlastatud valdkonda"? Täpsemalt, kas karistusõiguse normid, mille eesmärk on tagada alaealiste kaitse, kuuluvad sellesse „kooskõlastatud valdkonda"?

2. Kas seda, kui interneti teel üldsusele edastamise teenuse haldajaid kohustatakse võtma meetmeid, mille abil hoitakse ära, et alaealised pääsevad juurde pornograafilisele sisule, mida need teenuseosutajad levitavad, tuleb käsitada millenagi, mis kuulub direktiiviga 2000/31 „kooskõlastatud valdkonda", kui selle direktiiviga on ühtlustatud ainult asjaomaste teenuste teatavad õiguslikud aspektid, olukorras, kus see kohustus puudutab küll infoühiskonna teenuse osutamise tegevusalal tegutsemist teenuse osutaja käitumise ning teenuse kvaliteedi ja sisu osas, kuid ei puuduta siiski ei teenuseosutajate tegevuskohta, kommertsteadaandeid, elektroonilisi lepinguid, vahendajate vastutuse regulatsiooni, tegevusjuhendeid, vaidluste kohtuvälist lahendamist ega õiguskaitsevahendeid või liikmesriikidevahelist koostööd, st ei puuduta seega ühtegi küsimust, mida reguleerivad selle II peatüki ühtlustamissätted?

3. Kuidas tuleb jaatava vastuse korral eelnevatele küsimustele kokku sobitada nõuded, mis tulenevad direktiivist 2000/31, ning nõuded, mis tulenevad Euroopa Liidu põhiõiguste kaitsest, täpsemalt inimväärikuse ja lapse huvide kaitsest, mis on tagatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta [edaspidi „harta"] artiklitega 1 ja 24 ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni[13] artikliga 8, kui ainult individuaalsete meetmete võtmine teatava teenuse suhtes ei taga nende õiguste tõhusat kaitset? Kas on olemas [liidu] õiguse üldpõhimõte, mis lubab liikmesriikidel võtta eelkõige kiireloomulisel juhul meetmeid – sealhulgas üldiseid ja abstraktseid meetmeid teenuste osutajate kategooria suhtes –, mis tuleb võtta alaealiste kaitseks nende inimväärikuse ja puutumatuse kahjustamise eest, tehes vajaduse korral teenuseosutajate suhtes, keda reguleerib direktiiv 2000/31, erandi selles direktiivis sätestatud põhimõttest, et neid reguleerib nende päritoluliikmesriik?"

B. Kohtuasi C-190/24

21. Prantsusmaal asutatud äriühing Coyote System osutab teenust, mis kvalifitseerub Prantsuse õiguses liiklusseadustiku artiklis L. 130-11 kasutatud mõiste „elektrooniline juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenus" määratlusele vastavaks.

22. Selle sätte kohaselt võib pädev haldusasutus keelata seda liiki teenuste osutajatel teatava ajavahemiku ja geograafilise ala piires edastada kasutajate sõnumeid, mis võivad paljastada kohad, kus kontrollitakse vere alkoholisisaldust ja uimastite tarvitamist, ning teatavaid

13 Allkirjastatud Roomas 4. novembril 1950 (edaspidi „EIÕK").

kriminaalpolitsei operatsioone, näiteks seoses isikutega, keda otsitakse taga raskete kuritegude pärast või psühhiaatriaasutusest põgenemise tõttu (edaspidi „kõnealune edastamiskeeld“). 19. aprilli 2021. aasta dekreediga määrati kindlaks selle pädevuse kasutamise ühtsed tingimused.

23. Coyote System esitas Conseil d'État'le (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) kaebuse, milles palus selle dekreedi tühistada. Oma kaebuse põhjenduseks väitis see äriühing muu hulgas, et on eiratud direktiivi 2000/31 eesmärke ja artiklit 15. Sama etteheide esitati ka vastuväitena liiklusseadustiku artikli L. 130-11 kohta.

24. Neil asjaoludel otsustas Conseil d'État (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatele kehtestatud keeldu edastada selle teenuse abil kõiki kasutajate edastatud sõnumeid või viiteid, mis võimaldavad teistel kasutajatel teatud liikluskontrollidest kõrvale hoida, tuleb pidada [direktiivis 2000/31] ette nähtud „kooskõlastatud valdkonna“ osaks, kui see puudutab infoühiskonna teenuse osutamist teenuse osutaja käitumise, teenuse kvaliteedi ja sisu osas, kuid ei puuduta siiski teenuseosutajate asutamist, kommertsteadaandeid, elektrooniliselt sõlmitavaid lepinguid, vahendajate vastutust, tegevusjuhendeid, vaidluste kohtuvälist lahendamist, õiguskaitsevahendeid ega liikmesriikidevahelist koostööd ning ei puuduta seega ühtegi II peatüki ühtlustamissätetega reguleeritud valdkonda?

2. Kas edastamiskeeld, mille eesmärk on eelkõige vältida, et isikud, kes on kuritegude eest tagaotsitavad või kujutavad endast ohtu avalikule korrale või julgeolekule, saavad vältida liikluskontrolle, kuulub selliste infoühiskonna teenuse osutamise suhtes kohaldatavate nõuete kohaldamisalasse, mida liikmesriik ei tohiks teisest liikmesriigist pärit teenuseosutajate suhtes kehtestada, samas kui [direktiivi 2000/31] põhjenduses 26 on täpsustatud, et see direktiiv ei võta liikmesriikidelt õigust kohaldada oma riigisiseseid karistusõiguse ja kriminaalmenetluse norme, et võtta kõiki uurimis- ja muid meetmeid, mis on vajalikud kuritegude avastamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks?

3. Kas direktiivi 2000/31 artiklit 15, mis keelab panna selles sättes nimetatud teenuseosutajatele üldist jälgimiskohustust, välja arvatud konkreetsel juhul kohaldatavad kohustused, tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellise meetme kohaldamine, mis piirdub sätestamisega, et elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatelt võib nõuda, et selle teenuse raames ei edastataks teatud liiki sõnumeid või viiteid, ilma et käitaja peaks selleks nende sisuga tutvuma?“

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

25. Kohtuasjad C-190/24 ja C-188/24 liideti menetluse kirjaliku ja suulise osa ning kohtuotsuse huvides. Ühine kohtuistung toimus 24. märtsil 2025 ning seal esitasid Webgroup ja NKL Associates, Coyote System, Les effronté-E-S, Prantsuse, Tšehhi, Norra valitsus ning komisjon oma suulised seisukohad.

V. Analüüs

26. Käesolevates kohtuasjades esitatud eelotsuse küsimused puudutavad direktiivi 2000/31 sätteid, eeskätt selle artikliga 3 loodud mehhanismi ning selle mehhanismi keskset mõistet, nimelt mõistet „kooskõlastatud valdkond“ selle direktiivi artikli 2 punkti h tähenduses.

27. Enne eelotsuse küsimuste analüüsimist teen selle mehhanismi kohta paar esialgset tähelepanekut (A jagu). Täiendan neid tähelepanekuid põhikohtuasjade piiriülese mõõtme aspektist, mis – nagu ma näitan – ei ole käesolevate eelotsuse küsimuste sisu arvestades asjakohatu (B jagu). Seejärel täpsustan nende küsimuste ulatust ning selgitan siis oma analüüsi struktuuri (C jagu). Viimaks asun neid küsimusi analüüsima (D ja E jagu).

A. Direktiivi 2000/31 artikliga 3 loodud mehhanism

28. Esiteks märgin, et direktiivi 2000/31 artikkel 3 puudutab üksnes infoühiskonna teenuste osutajaid ja et eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub eeldusest, et teenused, mis kuuluvad kõnealuste – vaidlusaluse kehtivusega – riigisiseste õigusnormide kohaldamisalasse, kujutavad endast selliseid teenuseid.

29. Teiseks märgin, et direktiivi 2000/31 artikliga 3 loodud mehhanism – mille keskne mõiste on „kooskõlastatud valdkond“ – tuleb mängu üksnes piiriülestes olukordades, kus ühes liikmesriigis asuv infoühiskonna teenuse osutaja võib puutuda kokku teise liikmesriigi võetud meetmega.[14]

30. Direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 1 on nimelt ette nähtud, et iga liikmesriik tagab, et infoühiskonna teenused, mida pakub tema territooriumil asuv teenuseosutaja, vastavad kõnealuses liikmesriigis kehtivatele kooskõlastatud valdkonna küsimusi puudutavatele riigisisestele õigusnormidele. Lisaks on selle artikli lõikes 2 täpsustatud, et liikmesriigid ei tohi „kooskõlastatud valdkonda kuuluvatel põhjustel“ piirata teisest liikmesriigist pärit infoühiskonna teenuste osutamise vabadust. Erandkorras võib liikmesriik selle direktiivi artikli 3 lõike 4 kohaselt võtta konkreetse infoühiskonna teenuse suhtes meetmeid infoühiskonna teenuste osutamise vabaduse põhimõttest erandi tegemiseks, kui täidetud on mitu kumulatiivset tingimust, mis on ette nähtud selle direktiivi artikli 3 lõike 4 punktis a (sisulised tingimused) ja artikli 3 lõike 4 punktis b (menetlustingimused).

31. Kuigi direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 2 kasutatud sõnastus „kooskõlastatud valdkonda kuuluvatel põhjustel“ võib tekitada tõlgendamisel kahtlusi, on kohtupraktikas leitud, et see direktiiv põhineb päritoluliikmesriigis toimuva kontrolli põhimõtte ja vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamisel. Seega reguleeritakse direktiivi artikli 2 punktis h määratletud kooskõlastatud valdkonna raames infoühiskonna teenuseid üksnes selles liikmesriigis, kelle territooriumil nende teenuste osutaja asub.[15]

[14] Vt selle kohta 3. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Star Taxi App (C-62/19, EU:C:2020:980, punkt 72) ja 27. aprilli 2023. aasta kohtuotsus Viagogo (C-70/22, EU:C:2023:350, punktid 25–28).

[15] Vt selle kohta 9. novembri 2023. aasta kohtuotsus Google Ireland jt (C-376/22, edaspidi „kohtuotsus Google Ireland jt“, EU:C:2023:835, punkt 42) ning 30. mai 2024. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland ja Amazon Services Europe (C-662/22 ja C-667/22, EU:C:2024:432, punkt 55).

B. Põhikohtuasjade piiriülene mõõde

32. Käesolevad kohtuasjad puudutavad eelkõige küsimust, kuidas tõlgendada direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h, milles on määratletud mõiste „kooskõlastatud valdkond“. Nagu ma juba märkisin,[16] tuleb selle direktiivi artiklis 3 kehtestatud mehhanism – mille keskne mõiste on „kooskõlastatud valdkond“ – mängu üksnes piiriülestes olukordades.

33. Praegusel juhul on Coyote System, põhikohtuasja kaebaja kohtuasjas C-190/24, asutatud Prantsusmaal ja eelotsusetaotluse on esitanud Prantsuse kohus. Esmapilgul tekib seega õigustatud küsimus, kas vastused eelotsuse küsimustele, mis puudutavad kooskõlastatud valdkonda, on selle põhikohtuasja seisukohalt asjakohased.

34. Selle kohta tuleb märkida, et Coyote System ei esitanud Conseil d’État’le (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) mitte kaebust teda otse puudutavas haldusmenetluses, vaid hoopis eraldi nõude akti tühistamiseks võimu kuritarvitamise tõttu, just nagu ka põhikohtuasja kaebajad kohtuasjas C-188/24. Lisaks kinnitati kohtuistungil, et selles menetluses kontrollib Conseil d’État (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) vaidlustatud sätete õiguspärasust *in abstracto*. Seetõttu ei piira Coyote Systemi enda omadused nähtavasti ei seda, mis väiteid see äriühing võib oma kaebuses Conseil d’État’le (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) esitada, ega selle kohtu pädevust. Sellest järeldub, et eelotsuse küsimused kohtuasjas C-190/24 on põhikohtuasjas asjakohased ja neile tuleb vastata.

C. Esialgsed märkused eelotsuse küsimuste kohta

1. Kõnealused riigisisesed meetmed

35. Käesolevates kohtuasjades esitatud eelotsuse küsimused puudutavad riigisiseseid meetmeid, mida Prantsuse Vabariik kavatseb kohaldada ka teistes liikmesriikides asuvatele infoühiskonna teenuste osutajatele.

36. Kohtuasjas C-188/24 kõne all olevad meetmed puudutavad veebipõhiste edastamisteenuste haldajate kohustust kasutada tehnilisi vahendeid, mille eesmärk on teha nende levitatav pornograafiline sisu alaealistele kättesaamatuks (edaspidi „vaidlusalune kohustus“).

37. Sellega seoses on riigisiseste õigusnormidega, mille õiguspärasus on põhikohtuasjas vaidluse all, antud pädevale asutusele õigus teha veebipõhise edastamisteenuse haldajale ettekirjutus, millega kohustatakse teda võtma kõik vajalikud meetmed, et teha pornograafiline sisu alaealistele kättesaamatuks.[17] Eelotsuse küsimustes nimetatud kohustus ei tulene siiski mitte sellisest ettekirjutusest, vaid üldistest ja abstraktsetest sätetest, milles on ette nähtud kriminaalkaristus selle eest, kui alaealisele on pornograafiline sisu kättesaadav lihtsalt vanuse kinnitamise alusel.[18]

16 Vt käesoleva ettepaneku punkt 29 jj.

17 Pädeva asutuse õigus teha selline ettekirjutus oli ette nähtud 30. juuli 2020. aasta seaduse artiklis 23. Pean märkima, et 2024. aastal kehtestati selle artikli asendamiseks 21. juuni 2004. aasta seaduses nr 2004-575 usalduse kohta digitaalmajanduse vastu (loi n° 2004-575 du 21 juin 2004 pour la confiance dans l’économie numérique) (*JORF* nr 0143, 22.6.2004) uued artiklid 10-1 ja 10-2 ning viimati nimetatud sättes on nüüd ette nähtud direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punktides a ja b või artikli 3 lõikes 5 ette nähtud erandkorra rakendamine.

18 Seega ei puuduta eelotsuse küsimused mitte üldiste ja abstraktsete sätete alusel vastu võetud ja direktiivi 2000/31 artikli 3 lõigetes 4 ja 5 ette nähtud tingimustele vastavaid individuaalseid meetmeid, vaid just üldisi ja abstraktseid sätteid ennast, mida kohaldatakse vahetult infoühiskonna teenuste osutajate suhtes.

38. Nimelt täpsustab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et põhikohtuasja kaebajate väitel ei piirdu vaidlustatud sätted sellega, et neis on ette nähtud menetlus, millega haldusasutus saab teha teenuseosutajale rikkumise lõpetamise ettekirjutuse, vaid nende sätete tagajärjel on – arvestades kõnealuse kuriteo sisu, mida on täpsustatud karistusseadustiku artiklile 227-24 30. juuli 2020. aasta seaduse artikliga 22 lisatud sätetes – ka teistes liikmesriikides asuvad teenuseosutajad sunnitud seadma sisse tehnilised lahendused, mis blokeeriks nende levitatava sisu alaealiste jaoks.[19]

39. Kohtuasjas C-190/24 kõne all olevad riigisisesed meetmed puudutavad elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatele kehtestatavat keeldu edastada selle teenuse kasutajate saadetud sõnumeid ja teavet nii, nagu nad teenuse tavapärasel toimimisel edastaksid.

2. Eelotsuse küsimused ja analüüsi ülesehitus

40. Kahes kohtuasjas esitatud eelotsuse küsimused kattuvad osaliselt ja puudutavad ühiseid probleeme.

41. Kohtuasjas C-188/24 esitatud esimese küsimusega ja kohtuasjas C-190/24 esitatud teise küsimusega soovitakse teada, kas kõnealused riigisisesed meetmed kuuluvad direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h tähenduses kooskõlastatud valdkonda, vaatamata asjaolule, et need meetmed ei puuduta ühtegi selle direktiivi II ja III peatüki ühtlustamissätetega reguleeritud valdkonda.

42. Lisaks soovitakse kohtuasjas C-188/24 esitatud teise küsimuse ja kohtuasjas C-190/24 esitatud esimese küsimusega kindlaks teha, kas kõnealused riigisisesed meetmed jäävad kooskõlastatud valdkonnast välja, sest esimeses kohtuasjas kõne all olevad meetmed tulenevad üldistest ja abstraktsetest karistusõiguse normidest ja teises kohtuasjas on tegemist liikluskontrolli tõhususe tagamiseks vajaliku meetmega.

43. Kummaski kohtuasjas esitatud kolmanda küsimusega on aga tõstatatud erinevaid probleeme. Kohtuasjas C-188/24 on kolmas küsimus nimelt esitatud selle kohta, kuidas ühitada omavahel direktiivi 2000/31 nõudeid ja neid nõudeid, mis tulenevad põhiõiguste kaitsest Euroopa Liidus. Kohtuasjas C-190/24 esitatud kolmas küsimus puudutab aga direktiivi artikli 15 tõlgendamist ja sellega soovitakse kindlaks teha, kas sellest sättest tulenev üldise jälgimiskohustuse kehtestamise keeld takistab kõnealuse edastamiskeelu kohaldamist.

44. Kohtuasjade C-188/24 ja C-190/24 erinevusi arvesse võttes ning selleks, et käesolevat ettepanekut oleks hõlpsam lugeda, analüüsin kumbagi kohtuasja ja neis tõstatatud küsimusi eraldi.

D. Kohtuasi C-188/24

45. Kui ma analüüsin kohtuasjas C-188/24 tõstatatud õiguslikke probleeme, on selleks vaja muuta eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuste järjekorda.

[19] Selle kohta väitis komisjon kohtuistungil, et 30. juuli 2020. aasta seaduse artikli 22 kooskõla direktiiviga 2000/31 ei ole põhikohtuasjas vaidluse all. Komisjon märgib, et 7. oktoobri 2021. aasta dekreedi kõrval analüüsib eelotsusetaotluse esitanud kohus liidu õigusega kooskõlalisuse aspektist üksnes selle seaduse artiklit 23. See märkus võiks viidata sellele, et Euroopa Kohus ei peaks analüüsides keskenduma mitte kohustusele, mis tuleneb üldistest ja abstraktsetest karistusõiguse normidest, vaid ettekirjutusele, mille pädev asutus võib veebipõhise edastamisteenuse haldajale teha. Siiski on eriti selles kohtuasjas esitatud kolmandast küsimusest näha, et eelotsusetaotluse esitanud kohus peab silmas seda kohustust.

46. Niisiis analüüsin ma kõigepealt kooskõlastatud valdkonna ulatuse ja direktiiviga 2000/31 liidu õiguse tasandil toimunud ühtlustamise vahelise seose probleeme, kontrollides ühtlasi, kas vaidlusalune kohustus kujutab endast nõuet, mis kuulub *a priori* kooskõlastatud valdkonda (teine küsimus). Seejärel võtan vaatluse alla selle ja karistusõiguse valdkonna omavahelise suhte (esimene küsimus). Viimaks käsitlen küsimust, kas eeldusel, et vaidlusaluse kohustuse kehtestamine teistes liikmesriikides asuvatele teenuseosutajatele on selle direktiiviga vastuolus, saab seda kohustust viimaste suhtes siiski kohaldada põhiõigustele tuginedes (kolmas küsimus).

1. Teine eelotsuse küsimus

a) Eelotsuse küsimuse ulatus

47. Teise eelotsuse küsimusega soovitakse sisuliselt teada, kas kooskõlastatud valdkond hõlmab sellisena, nagu see on määratletud direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis h, veebipõhiste edastamisteenuste haldajate kohustust seada sisse tehnilised vahendid, mille eesmärk on teha nende levitatav pornograafiline sisu alaealistele kättesaamatuks, vaatamata sellele, et see kohustus ei puuduta ühtegi selle direktiivi II ja III peatüki ühtlustamissätetega reguleeritud valdkonda.

48. Kõigepealt märgin, et kuigi selles küsimuses on viidatud direktiivi 2000/31 II peatükile, ei reguleeri küsimuses loetletud valdkondi mitte ainult see peatükk, vaid ka III peatükk. Teenuseosutajate asutamist (artikkel 4), kommertsteadaandeid (artiklid 6–8), elektroonilisi lepinguid (artiklid 9–11), vahendajate vastutust (artiklid 12–15), tegevusjuhendeid (artikkel 16), vaidluste kohtuvälist lahendamist (artikkel 17), õiguskaitsevahendeid (artikkel 18) ja liikmesriikidevahelist koostööd (artikkel 19) reguleerivad nimelt selle direktiivi II ja III peatükk, kuhu kuuluvad vastavalt artiklid 4–15 ja 16–20.

49. Selle küsimuse käsitlemiseks tuleb kõigepealt välja selgitada, kas kooskõlastatud valdkond hõlmab direktiivi 2000/31 II ja III peatüki ühtlustamissätetega reguleeritud valdkondi, ning jaatava vastuse korral kontrollida järgmiseks *in concreto*, kas kõnealune riigisisene meede kuulub kooskõlastatud valdkonda.

50. Esiteks lähtub eelotsusetaotluse esitanud kohus nimelt eeldusest, et see riigisisene meede ei puuduta direktiivi 2000/31 II ja III peatükiga ühtlustatud aspekte. Tuleb nentida, et selles ei ole mingit kahtlust.

51. Teiseks viitab selle küsimuse sõnastus sellele, et eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub ka eeldusest, et olenevalt vastusest küsimusele, kas kooskõlastatud valdkond piirdub direktiivi 2000/31 II ja III peatükis käsitletud valdkondadega, kuulub kõnealune riigisisene meede infoühiskonna teenuse osutamisega seotud nõudena kooskõlastatud valdkonda. Minu hinnangul on see nii. Ent ammendavuse huvides ja põhjusel, et mitu poolt ei ole selle eeldusega nõus, kontrollin ma siiski, kas see meede kujutab endast sellist nõuet.

b) Kooskõlastatud valdkonna ulatus ja direktiiviga 2000/31 toimunud ühtlustamine

52. Prantsuse valitsus väidab oma kirjalikes seisukohtades, et direktiivis 2000/31 on loodud seos kooskõlastatud valdkonna ja selle direktiiviga ühtlustatava valdkonna vahel. Selle valitsuse väitel on teisese õigusakti sissejuhatavas osas asuvate üldsätete eesmärk põhimõtteliselt selgitada selle akti põhiosa sisu. Neid üldsätteid tuleb seega tõlgendada koostoimes ülejäänud teisese õigusakti

sõnastusega. Järelikult peavad tema väitel direktiivi artikli 3 mõttes kooskõlastatud olema üksnes need riigisisesed sätted, mis on vastu võetud selle direktiivi II ja III peatüki ülevõtmiseks riigisisesesse õigusse.

53. Direktiivis 2000/31 ei anna aga miski alust järeldada, nagu piirduks kooskõlastatud valdkonna ulatus teemadega, mida reguleerivad selle direktiivi II ja III peatüki ühtlustamissätted.

54. Esiteks tuleb märkida, et direktiivi 2000/31 eesmärk on selle artikli 1 lõike 1 kohaselt hoopis aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, tagades infoühiskonna teenuste vaba liikumise liikmesriikide vahel. Ning nagu on sätestatud selle direktiivi artikli 1 lõikes 2, ühtlustab direktiiv sellisel määral, nagu on selle eesmärgi saavutamiseks vaja, teatavaid infoühiskonna teenuste kohta kehtivaid riigisiseseid õigusnorme, mis käsitlevad lisaks direktiivi II ja III peatükis käsitletud küsimustele ka siseturgu.

55. Viimasega seoses tuleb märkida, et direktiivi 2000/31 artikliga 3 kehtestatud infoühiskonna teenuste siseturu mehhanismi loogika erineb direktiivi II ja III peatüki sätete loogikast. Selle mehhanismi mõte on sisuliselt nimelt see, et infoühiskonna teenuste suhtes saaks üldjuhul kohaldada teenuseosutaja asukoha järgse liikmesriigi õigust,[20] samas kui nende peatükkide sätete eesmärk on teatavaid konkreetseid elektroonilise kaubanduse aspekte ühtlustada.

56. Mis veel tähtsam, direktiivi 2000/31 artiklis 3 kehtestatud mehhanism osutub oluliseks eeskätt ühtlustamissätete puudumisel, kui mõni liikmesriik soovib kohaldada teises liikmesriigis asuvale teenuseosutajale riigisiseseid õigusnorme, mis ei vasta selle teise liikmesriigi kehtestatud normidele.

57. Nagu ma juba selgitasin,[21] põhineb see mehhanism nimelt päritoluliikmesriigis toimuva kontrolli põhimõtte ja vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamisel, mistõttu reguleeritakse infoühiskonna teenuseid direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis h määratletud kooskõlastatud valdkonna raames üksnes liikmesriigis, kelle territooriumil asub nende teenuste osutaja.[22]

58. Ühest küljest peab iga liikmesriik infoühiskonna teenuste päritoluliikmesriigina järelikult neid teenuseid reguleerima ja seeläbi kaitsma direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punkti a alapunktis i nimetatud üldist huvi teenivaid eesmärke. Päritoluliikmesriik võib panna infoühiskonna teenuste osutajatele kohustusi, et tagada nende eesmärkide saavutamine. Teisest küljest on vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaselt iga liikmesriigi kui infoühiskonna teenuste sihtliikmesriigi ülesanne hoiduda sellest, et ta piiraks teenuste vaba liikumist, nõudes kooskõlastatud valdkonnas enda kehtestatud lisakohustuste täitmist.[23]

20 Vt selle kohta 25. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus eDate Advertising jt (C-509/09 ja C-161/10, EU:C:2011:685, punkt 57).

21 Vt käesoleva ettepaneku punkt 31.

22 Vt selle kohta kohtuotsus Google Ireland jt (punkt 42) ning 30. mai 2024. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland ja Amazon Services Europe (C-662/22 ja C-667/22, EU:C:2024:432, punkt 55).

23 Vt selle kohta kohtuotsus Google Ireland jt (punktid 43 ja 44) ning 30. mai 2024. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland ja Amazon Services Europe (C-662/22 ja C-667/22, EU:C:2024:432, punktid 56 ja 57).

59. Selleks et direktiivi 2000/31 artikliga 3 kehtestatud mehhanismi soovitav toime oleks tagatud ja seda oleks võimalik kooskõlas direktiivi eesmärgiga täiel määral rakendada,[24] ei või kooskõlastatud valdkonna ulatus seega piirduda valdkondadega, mida reguleerivad selle direktiivi II ja III peatüki ühtlustamissätted.[25]

60. Teiseks tuleb märkida, et direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis h on rõhutatud, et kooskõlastatud valdkonda kuuluvad liikmesriikide õigussüsteemides ette nähtud nõuded, mis kehtivad infoühiskonna teenuste osutajate või infoühiskonna teenuste kohta. See sõnastus on piisavalt lai, et hõlmata ka puhtalt riigisiseseid õigusnorme, mis ei tulene liidu õigusest. Samuti on see kontrastis direktiivi artiklis 7 sätestatuga, milles on seoses pealesunnitud kommertsteadaannetega viidatud liidu õiguses kehtestatud nõuetele.[26]

61. Kolmandaks märgin, et direktiivi 2000/31 põhjenduses 21 on täpsustatud, et „[k]ooskõlastatud valdkonna ulatus ei takista edaspidi ühenduses toimuvat infoühiskonna teenuseid käsitlevat ühtlustamist ega siseriiklikul tasandil õigusaktide vastuvõtmist ühenduse õiguse kohaselt“. See täpsustus annab tunnistust asjaolust, et selles etapis hõlmab kooskõlastatud valdkond ka riigisiseselt sätestatud nõudeid, mis ei tulene liidu ühtlustatud õigusnormidest.

62. Neljandaks märgin, et direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 3 kohaselt ei kohaldata selles artiklis sätestatud mehhanismi direktiivi lisas loetletud juhtudel, mis on reguleeritud muude liidu õigusaktide või liikmesriikide võlaõigusega. Ning kui kooskõlastatud valdkond piirduks selle direktiivi II ja III peatükis reguleeritud valdkondadega, ei oleks juhtusid, mis on reguleeritud muude liidu õigusaktidega kui see direktiiv või liikmesriikide võlaõigusega, vaja selle mehhanismi kohaldamisalast välja jätta. Need juhud ei ole ju II ja III peatükiga ühtlustatud ega kuuluks seega kooskõlastatud valdkonda.

63. Viiendaks ja nagu Coyote System õigesti märkis, kinnitab seda tõlgendust Euroopa Kohtu praktika. Tehes kindlaks, kas riigisisesed õigusnormid kuuluvad direktiivi 2000/31 tähenduses kooskõlastatud valdkonda, piirdub Euroopa Kohus nimelt kontrollimisega, kas need normid kuuluvad selle valdkonna määratluse alla, mis on antud direktiivi artikli 2 punktis h. Seda, kas kõnealused meetmed kuuluvad mõnda selle direktiivi II ja III peatükiga reguleeritud valdkonda, ta seevastu ei kontrolli.[27]

64. Seega tuleb asuda seisukohale, et sellisena, nagu kooskõlastatud valdkond on määratletud direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis h, hõlmab see infoühiskonna teenuse osutamise nõudeid ka siis, kui need nõuded ei puuduta selle direktiivi II ja III peatüki ühtlustamissätetega reguleeritud valdkondi.

[24] Vt direktiivi 2000/31 põhjendus 22: „[…] tõhusalt tagada teenuste osutamise vabadus ning teenuseosutajate ja saajate õiguskindlus.“

[25] Vt selle kohta 25. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus eDate Advertising jt (C-509/09 ja C-161/10, EU:C:2011:685, punkt 57). Vt ka Crabit, E., „La directive sur le commerce électronique: le projet „Méditerranée““, *Revue du droit de l'Union européenne*, 2000, nr 4, lk 767.

[26] Direktiivi 2000/31 artikli 7 lõikes 1 on sätestatud, et „[l]isaks muudele ühenduse õigusaktidega kehtestatud nõuetele tagavad liikmesriigid, kes lubavad pealesunnitud kommertsteadaannet elektronposti teel, et niisugune nende territooriumil asuva teenuseosutaja kommertsteadaanne on sellisena selgelt ja üheselt identifitseeritav niipea, kui saaja selle vastu võtab.“

[27] Vt 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland (C-390/18, EU:C:2019:1112, punkt 82); 1. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus A (ravimireklaam ja -müük internetis) (C-649/18, EU:C:2020:764, punktid 87 ja 88) ning 30. mai 2024. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland ja Amazon Services Europe (C-662/22 ja C-667/22, EU:C:2024:432, punkt 64).

65. Nüüd tuleb kontrollida *in concreto*, kas kõnealune riigisisene meede kuulub direktiivi 2000/31 tähenduses kooskõlastatud valdkonda. Rõhutan, et selle juures ei käsitleta küsimust, kas see meede jääb kooskõlastatud valdkonnast välja põhjusel, et tegemist on karistusõigusliku meetmega: neid probleeme puudutab selle kohtuasja esimene küsimus, mida ma käsitlen käesoleva ettepaneku edasises osas.

66. Neil asjaoludel tuleb mõistet „kooskõlastatud valdkond“ direktiivi 2000/31 tähenduses mõnevõrra täpsustada.

c) Kooskõlastatud valdkonna nõuded

67. Direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis h on mõiste „kooskõlastatud valdkond“ määratletud kui „liikmesriikide õigussüsteemides ettenähtud nõuded, mis kehtivad infoühiskonna teenuste osutajate või infoühiskonna teenuste kohta vaatamata sellele, kas nõuded on üldise iseloomuga või konkreetselt nende jaoks kavandatud“.

68. Lisaks on selle direktiivi artikli 2 punkti h alapunktis i ette nähtud, et kooskõlastatud valdkonda kuuluvad nõuded, mida teenuseosutaja peab täitma infoühiskonna teenuse osutamise alal tegevuse alustamiseks ja sel alal tegutsemiseks. Selles sättes on täpsustatud, et teenuse osutamise nõuete hulka kuuluvad muu hulgas nõuded teenuseosutaja käitumise ja tema teenuse kvaliteedi või sisu kohta.

69. Samuti on kohtupraktikas leitud, et kooskõlastatud valdkonna nõuete eesmärk on näidata, kuidas tuleb infoühiskonna teenust osutada, et sellega tegelemine oleks seaduslik.[28] Olenemata sellest, mis laadi vastutus (tsiviil-, haldus-, kriminaalvastutus jne) selliste kohustuste rikkumisel tekib, on nende kohustuste eesmärk otsustava tähtsusega. Direktiivi 2000/31 tähenduses nõue peab nimelt nii või teisiti puudutama infoühiskonna teenuse osutamise alal tegevuse alustamist või sel alal tegutsemist.

70. Direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h alapunkti ii kohaselt ei kuulu kooskõlastatud valdkonda aga sellised nõuded nagu need, mida esitatakse kaupadele kui niisugustele, kauba tarnele ning muul viisil kui elektrooniliselt osutatavatele teenustele. Tõsi küll, selle sätte prantsuskeelses versioonis on kasutatud avatud sõnastust („telles que“ ehk „sellised nagu“). Siiski on see, kuidas liidu seadusandja soovis kooskõlastatud valdkonna ulatust piiritleda, selle direktiivi põhjendusest 21 selgelt näha. Nagu selles põhjenduses on täpsustatud,[29] hõlmab kooskõlastatud valdkond ainult nõudeid tegevusele Internetis.

71. Kontrollides, kas selline kohustus, nagu on ette nähtud kõnealuses riigisiseses meetmes, kujutab endast nõuet infoühiskonna teenuse osutamise kohta, tuleb neid kaalutlusi arvesse võtta.

[28] Vt 30. mai 2024. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland ja Amazon Services Europe (C-662/22 ja C-667/22, EU:C:2024:432, punkt 62). Vt ka minu ettepanek liidetud kohtuasjades Airbnb Ireland jt (C-662/22–C-667/22, EU:C:2024:18, punktid 155 ja 158).

[29] Direktiivi 2000/31 põhjenduses 21 on märgitud, et „[k]ooskõlastatud valdkonna ulatus ei takista edaspidi ühenduses toimuvat infoühiskonna teenuseid käsitlevat ühtlustamist ega siseriiklikul tasandil õigusaktide vastuvõtmist ühenduse õiguse kohaselt; kooskõlastatud valdkond hõlmab ainult selliseid tegevusi Internetis nagu *on-line* teave, *on-line* reklaam, *on-line* pakkumine, *on-line* lepingud, mitteliikmesriikide õigusaktides kaupadele esitatavaid nõudeid, nagu ohutusnormid, märgistamiskohustused või vastutus kaupade eest, samuti mitteliikmesriikide poolt kaupade tarnele või veole esitatavaid nõudeid, kaasa arvatud ravimite turustamine; kooskõlastatud valdkond ei hõlma ametivõimude ostueesõiguse kasutamist teatavate kaupade, näiteks kunstiteoste ostmisel.“

d) Kohustus kasutada kõnealuseid tehnilisi vahendeid

72. Selle kontrollimiseks, kas veebipõhiste edastamisteenuste haldajatele pandud tehniliste vahendite kasutamise kohustus kuulub kooskõlastatud valdkonda, tuleb kindlaks teha, kas see kohustus puudutab infoühiskonna teenuse alal tegevuse alustamist või teenuse osutamist.

73. Euroopa Kohus on juba varem arutanud küsimust, kas riigisisesed õigusnormid, millega on internetis ravimeid müüvatele apteekidele pandud kohustus lisada tellimisprotsessi terviseankeet, kuuluvad direktiivi 2000/31 tähenduses kooskõlastatud valdkonda. Nende õigusnormide kohaselt võis esimese ravimitellimuse, mille patsient apteegi veebisaidil teeb, kinnitada ainult tingimusel, et ta oleks varem veebis terviseankeedi täitnud.[30]

74. Euroopa Kohus viitas oma otsuses direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h alapunktile i, mille kohaselt hõlmab „kooskõlastatud valdkond“ infoühiskonna teenuse osutamisele esitatavaid nõudeid, muu hulgas näiteks nõudeid teenuse sisu kohta, mille hulka kuuluvad ka lepingutele esitatavaid nõuded, ning vastas sellele küsimusele jaatavalt.[31]

75. Nimelt leidis Euroopa Kohus, et põhikohtuasjas käsitletav meede piiritleb tingimusi, mis peavad olema täidetud, et sõlmida käsimüügiravimite internetimüügi leping, ning viisi, kuidas peab apteeker müügi ja nõustamisega internetis tegelema.[32] Järeldan sellest, et riigisisene meede, mis paneb infoühiskonna teenuse osutajale kohustuse kehtestada teenuse kättesaadavuseks või selle kasutamiseks konkreetsed tingimused, on nõue selle teenuse sisu kohta. Nimelt on sellise meetmega kindlaks määratud, kuidas teenuseosutaja peab veebikeskkonnas teenuse kasutajatele oma teenust osutama.

76. Neid kohtupraktikast saadud selgitusi arvesse võttes tuleb asuda seisukohale, et kõnealune riigisisene meede reguleerib kasutajatele kättesaadava teenuse sisu, kuna see kohustab teenuseosutajat võtma kasutusele tehnilised vahendid, millega kõik kasutajad kokku puutuvad. Selle meetmega on niisiis kindlaks määratud, kuidas teenuseosutaja peab oma alal tegutsema.

77. Peale selle võib pädev haldusasutus teenuseosutajale, kes ei ole asjakohaseid tehnilisi vahendeid kasutusele võtnud, ettekirjutuse teha ning selle ettekirjutuse eiramise korral võidakse juurdepääs asjaomastele veebisaitidele sulgeda ja neile viitavad lingid otsingutulemuste seast eemaldada. Seetõttu peab teenuseosutaja täitma kohustust kasutada tehnilisi lahendusi, mis tõkestavad alaealiste juurdepääsu, et ta saaks veebipõhiseid edastamisteenuseid seaduslikult osutada.

78. Eeltoodud kaalutlusi ja käesoleva ettepaneku punktis 64 esitatud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et sellisena, nagu kooskõlastatud valdkond on määratletud direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis h, hõlmab see veebipõhiste edastamisteenuste haldajate kohustust võtta kasutusele tehnilised vahendid, mille eesmärk on muuta pornograafiline sisu alaealistele kättesaamatuks, vaatamata sellele, et see kohustus ei puuduta ühtegi selle direktiivi II ja III peatüki ühtlustamissätetega reguleeritud valdkonda.

30 Vt selle kohta 1. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus A (ravimireklaam ja -müük internetis) (C-649/18, EU:C:2020:764, punkt 86).

31 Vt selle kohta 1. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus A (ravimireklaam ja -müük internetis) (C-649/18, EU:C:2020:764, punkt 87).

32 Vt selle kohta 1. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus A (ravimireklaam ja -müük internetis) (C-649/18, EU:C:2020:764, punkt 88).

2. Esimene eelotsuse küsimus

a) Esimese küsimuse ulatus

79. Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas kohustus võtta kasutusele tehnilised vahendid, mille eesmärk on teha pornograafiline sisu alaealistele kättesaamatuks, jääb direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h tähenduses kooskõlastatud valdkonnast välja põhjusel, et see kohustus tuleneb üldistest ja abstraktsetest karistusõiguse normidest, milles on teatud teod määratletud kriminaalkorras menetletava süüteona ja mida kohaldatakse vahet tegemata kõigi füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes.

80. Et teha kindlaks, kas vaidlusalune kohustus jääb kooskõlastatud valdkonnast välja, tuleb analüüsida mitut olulist asjaolu: nimelt esiteks küsimust, kas liikmesriigi õigusnormid, mida kohaldatakse vahet tegemata kõigi füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes, on üldised ja abstraktsed; teiseks direktiivi 2000/31 sätteid, milles see valdkond on piiritletud; ja kolmandaks selle direktiivi õiguslikku alust. Esitan nende asjaoludega seotud kaalutluste täienduseks oma seisukohad kõnealuse direktiivi artikli 3 lõike 4 kohta.

b) Liikmesriigi õigusnormide üldisus ja abstraktsus

81. Eelotsusetaotluse esitanud kohus juhib Euroopa Kohtu tähelepanu asjaolule, et vaidlusalune kohustus tuleneb üldistest ja abstraktsetest sätetest, mida saab kohaldada nii infoühiskonna teenuste osutaja kui ka mis tahes muude füüsiliste või juriidiliste isikute tegevusele.

82. Mis sellesse puutub, siis direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis h on „kooskõlastatud valdkond“ määratletud kui infoühiskonna teenuste osutajate või teenuste kohta kehtivad nõuded, olenemata sellest, kas need on üldise iseloomuga või konkreetselt nende jaoks kavandatud. Niisiis ei ole küsimuse puhul, kas säte kvalifitseerub nõudeks, eriti oluline, et liikmesriigi sätte isikuline kohaldamisala ei piirdu infoühiskonna teenuste osutajatega. Rõhutan siiski, et riigisisestes õigusnormides ette nähtud nõue kuulub kooskõlastatud valdkonda üksnes siis, kui seda kohaldatakse infoühiskonna teenuste osutajate suhtes.

83. Ammendavuse huvides märgin, et kuigi selliste pornograafiliste kujutiste levitamine, mida alaealine saab näha, oli keelatud juba enne veebiteenuste teket, ei tähenda see, et vaidlusalune kohustus jääks kooskõlastatud valdkonnast välja. Kui tegemist ei ole just teatavate direktiivis 2000/31 ette nähtud eranditega, kuulub kooskõlastatud valdkonda mis tahes riigisisene meede, mis puudutab infoühiskonna teenuse osutamise alustamist või selle osutamisega tegelemist. Sellega seoses on Euroopa Kohus juba selgitanud, et liidu seadusandja ei ole ette näinud erandit, mis lubaks liikmesriikidel säilitada sellest direktiivist varasemaid meetmeid, mis võivad piirata infoühiskonna teenuste osutamise vabadust, täitmata tingmusi, mis on direktiivis selleks ette nähtud.[33] Niisiis kuuluvad sellised meetmed kooskõlastatud valdkonda.

84. Asjaolu, et vaidlusalune kohustus tuleneb sätetest, mida kohaldatakse „kõigi füüsiliste või juriidiliste isikute“ suhtes, ei ole seega põhjus, miks see kohustus peaks kooskõlastatud valdkonnast välja jääma. Asun nüüd analüüsima tegureid, mis kooskõlastatud valdkonda piiritlevad.

[33] Vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland (C-390/18, EU:C:2019:1112, punkt 87).

c) Kooskõlastatud valdkonna piiritlemine

85. Kooskõlastatud valdkond on direktiivis 2000/31 piiritletud mitme teguriga.

86. Märgin, et kooskõlastatud valdkonna ulatus sõltub direktiivi 2000/31 enda kohaldamisalast (artikli 1 lõige 5) ning on ühest küljest positiivselt piiritletud mõiste „kooskõlastatud valdkond“ määratlusega (artikli 2 punkti h alapunkt i) ja teisest küljest negatiivselt selles direktiivis sõnaselgelt sätestatud eranditega (artikli 2 punkti h alapunkt ii). Viimaks on direktiivi artiklis 3 kehtestatud mehhanismi kohaldamisala piiritletud selle artikli lõikes 3 ning lisas, millele selles lõikes on viidatud.

87. Analüüsin neid erinevaid tegureid, et teha kindlaks, kas karistusõiguse normid jäävad kooskõlastatud valdkonnast välja.

88. Esiteks on direktiivi 2000/31 artikli 1 lõikes 5 täpsustatud, et direktiivi ei kohaldata maksustamise valdkonnas ega teatavate konkreetsete küsimuste ja tegevusalade suhtes. Seega ei soovinud liidu seadusandja, et direktiivi ja selle artikliga 3 kehtestatud mehhanismi selle valdkonna ja nende küsimuste suhtes kohaldataks.[34] Ent selles sättes ei ole direktiivi kohaldamisalast välja jäetud valdkondade ja küsimuste hulgas karistusõigust siiski mainitud.

89. Teiseks on direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h alapunktis ii täpsustatud, et kooskõlastatud valdkonda ei kuulu nõuded, mida esitatakse kaupadele kui niisugustele, kauba tarnele ning muul viisil kui elektrooniliselt osutatavatele teenustele. Kuigi selle sätte prantsuskeelses versioonis on kasutatud avatud sõnastust („telles que“), on selle direktiivi põhjendusest 21 näha, et liidu seadusandja soovis nõuded, mis ei puuduta veebipõhist tegevust, kooskõlastatud valdkonnast välja jätta.[35] Infoühiskonna teenuse osutaja tegevuse veebipõhist osa puudutavad nõuded ei saa seega kõnealuse direktiivi artikli 2 punkti h alapunkti ii alusel kooskõlastatud valdkonnast välja jääda pelgalt põhjusel, et need on pärit karistusõiguse valdkonnast.

90. Viimaks ja kolmandaks ei ole nende juhtude loetelus, mille suhtes jäetakse direktiivi 2000/31 artiklis 3 ette nähtud mehhanism sama artikli lõike 3 alusel kohaldamata, karistusõigust mainitud.[36] Lisaks tuleb rõhutada, et kuna kõnealuses lõikes on sätestatud erand selles artiklis ette nähtud üldreeglist, tuleb seda lõiget tõlgendada kitsalt.[37]

91. Järelikult ei ole direktiivi 2000/31 sätetes, mis piiritlevad kooskõlastatud valdkonda, midagi, millest saaks järeldada, et liikmesriigi karistusõiguslikud meetmed jäävad sellest valdkonnast välja.

[34] Teoreetiliselt saaks muidugi väita, et kooskõlastatud valdkonna ulatus on suurem kui direktiivi 2000/31 kohaldamisala, mida piirab selle artikli 1 lõige 5. Sellise tõlgenduse lükkas Euroopa Kohus 2. detsembri 2010. aasta kohtuotsuses Ker-Optika (C-108/09, EU:C:2010:725, punktid 27 ja 28) siiski tagasi ning kaudselt lükkas ta selle tagasi ka oma 27. aprilli 2022. aasta kohtuotsuses Airbnb Ireland (C-674/20, EU:C:2022:303, punktid 35 ja 49). Valdkonnas, kus see direktiiv ei ole kohaldatav, ei saa direktiivi artiklis 3 kehtestatud mehhanism nimelt ka mõjutada valdkondlike normide kohaldatavust piiriülestele olukordadele.

[35] Vt käesoleva ettepaneku punkt 70.

[36] Vt käesoleva ettepaneku punkt 62.

[37] Vt selle kohta 21. märtsi 2024. aasta kohtuotsus LEA (C-10/22, EU:C:2024:254, punkt 67).

d) Direktiivi 2000/31 õiguslik alus ja karistusõigus

92. Prantsuse valitsus väidab oma kirjalikes seisukohtades, et direktiiv 2000/31 võeti vastu muu hulgas EÜ artikli 95 alusel (mille sõnastus on üle võetud ELTL artiklisse 114),[38] mis ei puuduta liikmesriikide karistusõigust, ning ajal, mil liidu seadusandjal ei olnud veel pädevust võtta vastu direktiivi, millel oleks karistusõiguslik ese või mis mõjutaks liikmesriikide karistusõigust. Selle valitsuse sõnul tähendaks selle direktiivi artikli 3 kohaldamine karistusõiguse normidele aga seda, et süütegude suhtes kohaldatavaks õiguseks ja nende tegude menetlemise pädevusega asutusteks määratakse ainult ühe liikmesriigi õigus ja asutused; see kujutaks endast aga karistusõiguse ühtlustamist, mis on direktiivi põhjenduse 8 kohaselt keelatud.

93. Lisaks väidab Prantsuse valitsus, et kui määratleda direktiivi 2000/31 tähenduses kooskõlastatud valdkond liiga laialt, nii et see hõlmaks ka karistusõigust, rikuks see karistusõiguse territoriaalsuse põhimõtet. Sellise määratlusega kaasneks tema arvates esiteks karistusõiguse ja kriminaalmenetluse valdkonna volituste ühtlustamine, millel puudub liidu õiguse hetkeseisus alus, ning teiseks ohtlik ebajärjekindlus kuritegude vastase võitluse reguleerimises, olenevalt sellest, kas teod on toime pandud veebis või mitte.

94. Sellest aspektist on küll tõsi, et direktiivi 2000/31 põhjenduses 8 on täpsustatud, et „[selle] direktiivi eesmärk on luua õiguslik raamistik, mis tagaks infoühiskonna teenuste vaba liikumise liikmesriikide vahel, mitte ühtlustada kriminaalõiguse valdkonda kui sellist“.

95. Seda täpsustust ei saa siiski mõista nii, et karistusõiguse valdkonna kui sellise ühtlustamise vältimiseks tuleks karistusõigusest tulenevad nõuded, mida kohaldatakse infoühiskonna teenustele või nende osutajatele, kooskõlastatud valdkonnast välja jätta.

96. Nimelt ühtlustab direktiiv 2000/31 selle artikli 1 lõike 2 kohaselt teatavaid infoühiskonna teenuste suhtes kohaldatavaid riigisiseseid õigusnorme, muu hulgas neid, mis käsitlevad siseturgu. Selles täpsustuses peetakse silmas direktiivi artiklit 3. Sisuliselt ühtlustab see artikkel seda, kuidas liikmesriigid kavandavad selliste riigisiseste õigusnormide kohaldatavust, mis võivad piirata infoühiskonna teenuste vaba liikumist.

97. Sealjuures ei sea direktiiv 2000/31 kahtluse alla liikmesriikide pädevust karistusõiguse või kriminaalmenetluse valdkonnas. Samuti ei nõua direktiiv selles valdkonnas riigisiseste erinormide vastuvõtmist. Siiski tuleb vahet teha küsimusel, kas liikmesriigil on selline pädevus olemas, ja küsimusel, kas selle pädevuse teostamine on liidu õigusega kooskõlas.

98. Sellega seoses tuleb meenutada, et direktiiv 2000/31 võeti vastu EÜ artikli 47 lõike 2 ning EÜ artiklite 55 ja 95 alusel, mille sõnastus on sisuliselt üle võetud vastavalt ELTL artikli 53 lõikesse 1, ELTL artiklisse 62 ja ELTL artiklisse 114. Selle direktiivi eesmärk on direktiivi artikli 1 lõike 1 kohaselt aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, tagades infoühiskonna teenuste vaba liikumise liikmesriikide vahel.[39] Selleks on direktiivi artiklis 3 ette nähtud, et tuleb täita teenuseosutaja liikmesriigis kohaldatavaid kooskõlastatud valdkonna nõudeid.[40] Kui liidu seadusandja oleks leidnud, et selle eesmärgi saavutamiseks on vaja hõlmata kooskõlastatud valdkonda riigisisesed karistusõigusest tulenevad normid, oli tal selleks võimalik tugineda ELTL artiklile 114.

38 27. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland (C-674/20, EU:C:2022:303, punkt 27).

39 Vt 30. mai 2024. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland ja Amazon Services Europe (C-662/22 ja C-667/22, EU:C:2024:432, punkt 46).

40 Vt käesoleva ettepaneku punkt 55.

99. ELTL artikli 114 lõikes 1 on nimelt ette nähtud, et parlament ja nõukogu võtavad liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamiseks meetmed, mille eesmärk on siseturu rajamine ja selle toimimine. Liidu seadusandja võib sellele sättele tugineda eeskätt siis, kui liikmesriikide õigusnormide erinevused võivad kahjustada põhivabadusi või põhjustada konkurentsimoonutusi ja mõjutada seeläbi otse siseturu toimimist.[41] Kui ELTL artikli 114 õigusliku alusena kasutamise tingimused on täidetud, ei saa liidu seadusandjat takistada sellele õiguslikule alusele tuginemast põhjendusel, et selle artikli lõikes 3 mainitud üldiste huvide, sealhulgas ohutuse kaitse on valikute tegemisel otsustav tegur.[42]

100. Pealegi, kui asuda seisukohale, et kõik riigisisesed karistusõiguse valdkonna meetmed jäävad kooskõlastatud valdkonnast välja, oleks liikmesriigil lihtne direktiivi 2000/31 artiklis 3 ette nähtud mehhanismist kõrvale hoida: piisaks, kui ta võtaks infoühiskonna teenuse reguleerimiseks vastu sellised sätted, millel on midagi pistmist karistusõigusega. Kui kooskõlastatud valdkonna mõiste tõlgendamisele niiviisi läheneda, võib selle mehhanismi eesmärk ja soovitav toime ohtu sattuda.

101. Mulle läheb korda ka Prantsuse valitsuse argument, et direktiivi 2000/31 artikliga 3 kehtestatud mehhanismi rakendamine infoühiskonna teenuste vaba liikumise eesmärgi saavutamiseks võib mõjutada riigisiseste karistusõigusest tulenevate normide territoriaalset kohaldatavust. Sellegipoolest ning nagu ma just märkisin, jäi selline õiguslik tagajärg kindlasti liidu seadusandja pädevuse piiresse. Ühtlasi on siseturu mehhanismidele, eriti neile, mille alus on päritoluriigi põhimõte, juba definitsiooni kohaselt omane, et nad mõjutavad riigisiseste normide territoriaalset kohaldamisala.

102. Sellest viimasest aspektist ning nagu Prantsuse valitsus ise möönab, ei saa karistusõigust kooskõlastatud valdkonnast absoluutselt välja jätta. Nimelt leiab see valitsus, et direktiivi 2006/123/EÜ[43] artikli 1 lõikes 5 valitud lahenduse võib analoogia alusel üle kanda direktiivile 2000/31. Niisiis kuulub karistusõiguse norm selle viimati mainitud direktiivi artikli 2 punktis h määratletud kooskõlastatud valdkonda, kui see norm reguleerib konkreetselt sellise tegevuse alustamist või sel alal tegutsemist, hoides kõrvale selles direktiivis sätestatud normidest.[44]

103. Sellega seoses tasub meenutada, et direktiiv 2006/123 võeti vastu EÜ artikli 47 lõike 2 ja EÜ artikli 55 alusel, millest esimene vastab ELTL artikli 53 lõikele 1 ja teine ELTL artiklile 62. Neid sätteid on nimetatud ka nende hulgas, mis moodustavad direktiivi 2000/31 õigusliku aluse.

104. Kui karistusõigusenormide territoriaalset kohaldamist võib mõjutada isegi direktiiv 2006/123 – milles endas on sätestatud, et see ei mõjuta kriminaalõigust[45] ega piira selle kohaldamist[46] –, siis ei saa järelikult teisiti olla ka direktiiviga 2000/31, mis puudutab riigisiseseid õigusnorme laiahaardelisemalt. Nimelt ei ole viimati nimetatud direktiivis ühtegi sätet, mis

41 Vt 10. veebruari 2009. aasta kohtuotsus Iirimaa *vs*. parlament ja nõukogu (C-301/06, EU:C:2009:68, punkt 63).

42 Vt 3. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Tšehhi Vabariik *vs*. parlament ja nõukogu (C-482/17, EU:C:2019:1035, punkt 36).

43 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv teenuste kohta siseturul (ELT 2006, L 376, lk 36).

44 Prantsuse valitsus võttis selle argumendi aluseks direktiivi 2006/123 artikli 1 lõike 5, mis on sõnastatud järgmiselt: „Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kriminaalõigust. Siiski ei või liikmesriigid piirata teenuste osutamise vabadust kriminaalõiguse neid sätteid kohaldades, mis konkreetselt mõjutavad teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemist, hoidudes kõrvale käesoleva direktiiviga kehtestatud eeskirjadest."

45 Vt direktiivi 2006/123 artikli 1 lõige 5.

46 Vt direktiivi 2006/123 põhjendus 12.

sarnaneks direktiivi 2006/123 artikli 1 lõikega 5. Mis puutub kriminaalõiguse mainimisse, siis on nende kahe direktiivi ainus ühisjoon asjaolu, et nende põhjendustes on öeldud, et nende direktiividega seda õigusvaldkonda ei ühtlustata.[47].

105. Igatahes püütakse kummagi direktiiviga saavutada sama tulemust. Nimelt ei või liikmesriik oma riigisisestele karistusõiguse normidele tuginedes piirata siseturul teenuste osutamise vabadust, kui seda rakendatakse emmas-kummas direktiivis ette nähtud tingimuste kohaselt.

106. Kokkuvõttes tuleb järeldada, et asjaolu, et direktiiv 2000/31 võeti vastu EÜ asutamislepingu artiklite alusel, mis vastavad ELTL artikli 53 lõikele 1, ELTL artiklile 62 ja ELTL artiklile 114, ei tähenda, et karistusõiguse normid jääksid selle direktiivi artikli 2 punkti h tähenduses kooskõlastatud valdkonnast välja.

e) Karistusõiguse rakendamine erandina infoühiskonna teenuste vabast liikumisest

107. Direktiivi 2000/31 artikliga 3 kehtestatud mehhanismi loogika kohaselt ei saa liikmesriik, kes ei ole infoühiskonna teenuse osutaja asukohariik, üldjuhul sellele teenuseosutajale kooskõlastatud valdkonda kuuluvaid nõudeid kohaldada. Selle direktiivi artikli 3 lõike 4 kohaselt võib liikmesriik siiski võtta konkreetse infoühiskonna teenuse suhtes meetmeid, millega tehakse erand direktiivi artikli 3 lõikes 2 sätestatud infoühiskonna teenuste vaba liikumise põhimõttest, kui need meetmed vastavad mitmele kumulatiivsele tingimusele.[48]

108. Direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punkti a kohaselt peab asjaomane piirav meede olema vajalik põhjustel, mille hulka kuulub muu hulgas avaliku korra tagamine, eriti kuritegude ennetamine, uurimine, avastamine ja nende eest vastutusele võtmine, kaasa arvatud alaealiste kaitse ja võitlus rassilise, soolise, usulise või rahvusliku viha õhutamise vastu ning üksikisikute inimväärikuse rikkumise vastu. Selliste üldist huvi teenivate eesmärkide tagamiseks vajalikud meetmed võivad osutuda karistusõiguse valdkonda kuuluvaks. Seega võiks väita, et kui karistusõigusest tulenevad normid jääksid kooskõlastatud valdkonnast välja, ei oleks vajadust võimaldada liikmesriigil nende üldist huvi teenivate eesmärkide saavutamiseks direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikest 2 erandeid teha.

109. Samamoodi on direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punktis b ette nähtud, et liikmesriik võib artikli 3 lõikest 2 erandi teha tingimusel, et ta mitte ainult ei taotle kõnealuse teenuseosutaja asukohaliikmesriigilt meetmete võtmist, vaid teatab ka komisjonile ja sellele liikmesriigile oma kavatsusest võtta asjaomaseid piiravaid meetmeid. Siiski kehtivad need kohustused esimesena nimetatud sätte kohaselt liikmesriigile, kes soovib selliseid erandmeetmeid võtta, „piiramata kohtumenetlusi, kaasa arvatud esialgsed menetlused ja eeluurimise raames tehtud toimingud“. Kuigi selle tõlgendamisel võib tekkida kahtlusi, on ilmne, et see väljendab liidu seadusandja tahet reguleerida karistusõigusest tulenevate meetmete võtmist direktiivi 2000/31 artiklis 3 kehtestatud mehhanismi kontekstis.

110. Selles kontekstis selgitab direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punktis b sisalduvat fraasi selle direktiivi põhjendus 26, mille kohaselt võivad liikmesriigid kooskõlas selles direktiivis kehtestatud tingimustega kohaldada oma riigisiseseid kriminaalõiguse ja kriminaalmenetluse

47 Vt direktiivi 2000/31 põhjendus 8 ja direktiivi 2006/123 põhjendus 12, milles selgitatakse, et selle direktiiviga „ei ühtlustata kriminaalõigust ega piirata selle kohaldamist. Siiski ei peaks liikmesriikidel olema võimalik piirata teenuste osutamise vabadust kriminaalõiguse neid sätteid kohaldades, mis konkreetselt mõjutavad teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemist, hoidudes kõrvale käesolevas direktiivis sätestatud eeskirjadest.“

48 Vt käesoleva ettepaneku punkt 30.

norme, et võtta kõik uurimis- ja muud meetmed, mis on vajalikud kuritegude avastamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks, „ilma et neist meetmetest oleks vaja komisjonile teatada“. Sellest järeldub, et kuigi selliste riigisiseste normide kohaldamine takistab infoühiskonna teenuse vaba liikumist, ei ole sellest vaja direktiivi artikli 3 lõike 4 punkti b alusel teatada. Nagu kõik muudki kooskõlastatud valdkonna meetmed, peavad need riigisisesed õigusnormid siiski vastama sama direktiivi artikli 3 lõike 4 punktis a ette nähtud sisulistele tingimustele. Järelikult ei ole riigisiseseid karistusõiguse ja kriminaalmenetluse alaseid sätteid kui selliseid kooskõlastatud valdkonnast välja jäetud.

f) Järeldus

111. Kõigil äsja kirjeldatud põhjustel tuleb asuda seisukohale, et vaidlusalust kohustust ei saa kooskõlastatud valdkonnast välja jätta pelgalt seetõttu, et see tuleneb karistusõiguse normidest.

112. Seega teen ettepaneku vastata esimesele küsimusele, et kohustust võtta kasutusele tehnilised vahendid, mille eesmärk on teha pornograafiline sisu alaealistele kättesaamatuks, ei saa direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h tähenduses kooskõlastatud valdkonnast välja jätta, tuginedes pelgalt põhjusele, et see kohustus tuleneb üldistest ja abstraktsetest karistusõiguse normidest, milles on teatud teod määratletud kriminaalkorras menetletava süüteona ja mida kohaldatakse vahet tegemata kõigi füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes.

3. Kolmas küsimus

a) Kolmanda küsimuse ulatus

113. Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas arvestades, et konkreetse teenuse suhtes individuaalseid meetmeid võttes ei saa harta artiklitega 1 ja 24 ning EIÕK artikliga 8 tagatud põhiõigustele tõhusat kaitset pakkuda, võib teha direktiivi 2000/31 artikliga 3 kehtestatud mehhanismist erandi, et panna teatavale teenuseosutajate kategooriale üldistest ja abstraktsetest sätetest tulenev kohustus.

114. Eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub nimelt eeldusest, et direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimusi arvestades ei saa individuaalsete meetmete võtmisega sellist kaitset pakkuda. Sellest järeldub, et võimalus võtta veebipõhiste üldsusele edastamise teenuste haldaja suhtes meede, mis neile tingimustele vastab, ei vasta selle kohtu hinnangul põhiõiguste kaitsest tulenevatele nõuetele.

115. Neil asjaoludel soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas eeldusel, et selline üldistest ja abstraktsetest sätetest tulenev kohustus, nagu on kõne all käesolevas asjas, on direktiiviga 2000/31 vastuolus, võib teenuste sihtliikmesriik põhiõigustele tuginedes siiski kehtestada selle kohustuse teistes liikmesriikides asuvatele teenuseosutajatele.

116. See küsimus tekib vaid juhul, kui esineb kolm tingimust: et esiteks kuuluks vaidlusalune kohustus direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h tähenduses kooskõlastatud valdkonda, et teiseks piiraks selle kohustuse kohaldamine selle direktiivi artikli 3 lõike 2 tähenduses infoühiskonna teenuste osutamise vabadust ja et kolmandaks ei vastaks see kohustus direktiivi artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimustele.

117. Märgin selle kohta, et nagu mu analüüsist kahe esimese küsimuse kohta selgus, kujutab vaidlusalune kohustus endast nõuet, mis kuulub direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h tähenduses kooskõlastatud valdkonda.[49]

118. Samas on eelotsusetaotluse esitanud kohus täiesti teadlik, et vaidlusalune kohustus ei vasta direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimustele. See kohustus tuleneb nimelt üldistest ja abstraktsetest sätetest, mida – nagu see kohus märgib – kohaldatakse vahet tegemata kõigile füüsilistele ja juriidilistele isikutele. Mis sellesse puutub, siis on Euroopa Kohus juba selgitanud, et riigisiseseid meetmeid, mis on üldkohaldatavad ja abstraktsed, ei saa kvalifitseerida selle direktiivi artikli 3 lõike 4 tähenduses meetmeteks, mis „võetakse konkreetse infoühiskonna teenuse vastu“[50] ja millega teenuste sihtliikmesriik võib sellise teenuse vaba liikumist piirata.

119. Seega tuleb enne kolmanda küsimuse analüüsimist kõigepealt kindlaks teha, kas vaidlusalune kohustus piirab infoühiskonna teenuste vaba liikumist.

b) Teenuste vaba liikumise piiramine

120. Olen seisukohal, et liidu seadusandja on selgitanud, et kui kohaldada teenuseosutajale sellist kohustust, nagu on kõne all käesolevas vaidluses, piirab see infoühiskonna teenuste vaba liikumist ning et kui direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 4 ette nähtud eranditest ei tulene teisiti, ei saa seda kohustust kehtestada muu liikmesriik kui teenuseosutaja asukohariik.

121. Nimelt on direktiivi 2010/13 artikli 6a lõikes 1 sätestatud, et liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et nende jurisdiktsiooni alla kuuluvate audiovisuaalmeedia teenuse osutajate edastatavad *audiovisuaalmeedia teenused*, mis võivad kahjustada alaealiste füüsilist, vaimset või kõlbelist arengut, tehakse ligipääsetavaks üksnes viisil, mis tagab selle, et alaealised tavaliselt neid ei kuule ega näe, kusjuures need meetmed võivad hõlmata vanuse kontrollimise vahendeid.

122. Teiseks nähtub direktiivi 2010/13 artikli 28a lõikest 1 koostoimes direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikega 1, et *videojagamisplatvormi* teenuse osutaja kuulub selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla, kelle territooriumil ta asub. Samuti on direktiivi 2010/13 artikli 28b lõikes 1 ette nähtud, et see liikmesriik tagab, et teenuseosutaja võtaks asjakohaseid meetmeid, et kaitsta alaealisi kasutaja loodud videote eest, mis võivad kahjustada nende füüsilist, vaimset või kõlbelist arengut. Selle direktiivi artikli 28b lõike 3 kohaselt hõlmavad need meetmed asjakohasel juhul selliste süsteemide loomist ja kasutamist, mis võimaldavad nende videote puhul kontrollida videojagamisplatvormide kasutajate vanust.

123. Lisaks loodi määruse (EL) 2024/1083[51] artikliga 15 mehhanism, mis võimaldaks igal asjaomasel riiklikul reguleerival asutusel või organil taotleda oma kolleegidelt teenuseosutaja asukohaliikmesriigis vajalike ja proportsionaalsete meetmete võtmist, et kontrollida, kas videojagamisplatvormi teenuse osutajad täidavad direktiivi 2010/13/EL artikli 28b lõigetest 1–3 tulenevaid kohustusi. Selle määruse artikli 15 lõikest 1 („[i]lma et see piiraks direktiivi 2000/31 artikli 3 kohaldamist“) koostoimes sama määruse põhjendusega 45 nähtub, et kui sellise mehhanismi kasutamine ei vii mõlemat poolt rahuldava lahenduseni, võib teisest liikmesriigist

[49] Vt käesoleva ettepaneku punkt 112.

[50] Vt 30. mai 2024. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland ja Amazon Services Europe (C-662/22 ja C-667/22, EU:C:2024:432, punkt 71).

[51] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus, millega luuakse siseturul meediateenuste ühine raamistik ja muudetakse direktiivi 2010/13/EL (Euroopa meediavabaduse määrus) (ELT L, 2024/1083).

infoühiskonna teenuste osutamise vabadust piirata üksnes juhul, kui on täidetud direktiivi 2000/31 artiklis 3 sätestatud tingimused ja on järgitud selles artiklis ette nähtud menetlust.

124. Olenemata sellest, kas määrus 2024/1083 on *ratione temporis* kohaldatav [52] ja kas kohtuasjas C-190/24 esitatud eelotsusetaotluses vaadeldavad veebipõhised edastamisteenused hõlmavad ka teenuseid, mis ei ole selle määruse tähenduses videojagamisplatvormid, kinnitab selle määruse artikkel 15, et liidu seadusandja tahtis korrata direktiivi 2000/31 artiklist 3 tulenevat põhimõtet, mille kohaselt tuleb alaealiste kaitse tagamiseks vajalikke meetmeid, mis on ette nähtud direktiivi 2010/13 artikli 28b lõigetes 1–3, võtta ja kohaldada infoühiskonna teenuse osutaja asukohaliikmesriigil, ning järelikult riivavad meetmed, mida teine liikmesriik selles valdkonnas võtab, asukohaliikmesriigi pädevust ning piiravad infoühiskonna teenuste vaba liikumist.

125. Seega tuleb asuda seisukohale, et selline kohustus kasutada tehnilisi vahendeid, et muuta pornograafiline sisu alaealistele kättesaamatuks, nagu on praegusel juhul kõne all, piirab põhimõtteliselt infoühiskonna teenuste vaba liikumist.

126. Pean vajalikuks täpsustada, et see seisukoht ei kehti mitte ainult sellise üldistest ja abstraktsetest karistusõiguse normidest tuleneva kohustuse kohta, vaid ka ettekirjutuse kohta, mille pädev asutus võib veebipõhise edastamisteenuse haldajale teha.

127. Direktiivi 2010/13 artikli 28b lõikes 2 ette nähtud kohustuse täitmiseks tuleb veebiplatvormide käitajatel lisaks pornograafilise sisu kättesaadavuse piiramisele luua ka lahendus, mis kaitseb alaealisi tõhusalt pornograafilise sisu eest, ning see muudab viisi, kuidas nad infoühiskonna teenust osutavad.

128. Ning kuigi 30. juuli 2020. aasta seaduse artikkel 23 võib jätta mulje, et teenuseosutajale võib teha ettekirjutuse (pelgalt) pornograafilise sisu pärast, annab 7. oktoobri 2021. aasta dekreedi artikkel 3 alust arvata, et selle mehhanismiga peetakse silmas tehnilist protsessi, mis on loodud selle tagamiseks, et teenust kasutada soovivad kasutajad oleks täisealised.

129. Kõigil põhjustel, mida ma äsja kirjeldasin, tuleb asuda seisukohale, et kohustus rakendada tehnilisi vahendeid, mis on mõeldud muutma pornograafilise sisu alaealistele kättesaamatuks, piirab põhimõtteliselt infoühiskonna teenuste vaba liikumist. Et teises liikmesriigis asuvale teenuseosutajale sellist kohustust kehtestada, peavad liikmesriigil olema täidetud direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimused.

130. Asun nüüd analüüsima kolmanda küsimuse keskseid probleeme, nimelt seda, kuidas ühitada direktiivis 2000/31 sätestatud nõudeid ja põhiõiguste kaitset puudutavaid nõudeid.

c) Põhiõiguste kohaldamine direktiivi 2000/31 artikli 3 lõigetest 1 ja 2 erandi tegemiseks

131. Nagu komisjon märkis, antakse kolmandas küsimuses mõista, et oma olemusliku piiratuse tõttu ei vasta direktiiv 2000/31 harta artiklitega 1 ja 24 ning EIÕK artikliga 8 tagatud põhiõiguste kaitsega seotud nõuetele.

[52] Määruse 2024/1083 artiklist 29 tuleneb, et artiklit 15 kohaldatakse alates 8. maist 2025.

132. Direktiivi 2000/31 põhjenduses 10 on siiski öeldud, et mehhanism, mis on selle direktiivi artikliga 3 elektroonilise kaubanduse valdkonnas sisepiirideta ala tagamiseks kehtestatud, kindlustab üldisi huve teenivate eesmärkide kaitse, eriti alaealiste kaitse kõrge taseme.

133. Nagu ma selle kohta juba märkisin,[53] põhineb see mehhanism eelkõige päritoluliikmesriigis toimuva kontrolli põhimõtte kohaldamisel. Selle põhimõtte kohaselt peab iga liikmesriik infoühiskonna teenuste päritoluliikmesriigina neid teenuseid reguleerima ja seeläbi kaitsma direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punkti a alapunktis i nimetatud üldist huvi teenivaid eesmärke.[54] Nende eesmärkide hulka kuulub avaliku korra kaitse, mis hõlmab selle sätte ja direktiivi põhjenduse 10 sõnastust arvestades ka alaealiste kaitset. Päritoluliikmesriigi kontroll peab seega tagama selle eesmärgi tõhusa kaitse, ja seda mitte ainult päritoluliikmesriigi ja selle kodanike, vaid ka teiste liikmesriikide ja nende kodanike huvides.[55]

134. Samas põhineb direktiiv 2000/31 ka vastastikuse tunnustamise põhimõttel, mille kohaselt tagab iga liikmesriik infoühiskonna teenuste sihtliikmesriigina, et ta ei piira selliste teenuste vaba liikumist. Sihtliikmesriik peab seega arvestama, et teenuseosutaja asukohaliikmesriik tagab alaealiste kaitse üldist huvi teeniva eesmärgi piisaval tasemel. Kui see kaitse puudub, on sihtliikmesriigil selle olukorra parandamiseks ainus võimalus võtta meetmeid vastavalt selle direktiivi artikli 3 lõikes 4 sätestatud nõuetele.

135. Selles suhtes vastab direktiiv 2010/13 alaealiste kaitseks kehtestatud nõuetele. Täpsemalt tagab liikmesriik direktiivi artikli 28b kohaselt, et tema territooriumil asuvad videojagamisplatvormi teenuse osutajad võtaksid alaealiste kaitseks asjakohaseid meetmeid. Need meetmed võivad seisneda vanusekontrolli süsteemi rakendamises.[56] Kui päritoluliikmesriik alaealiste kaitset nõutaval tasemel ei taga, võib sihtliikmesriik võtta selle direktiivi artikli 3 lõikes 4 ette nähtud meetmed.

136. Alaealiste kaitses seisnevat üldist huvi teenivat eesmärki, mida kõnealuse riigisisese meetmega taotletakse, kaitstakse esiteks päritoluliikmesriigis toimuva kontrolli põhimõtte rakendamise raames vastavalt õigusnormidele, mis on selleks direktiivis 2010/13 sätestatud, ja teiseks erandimehhanismiga, millele teised liikmesriigid võivad tugineda konkreetsetel üksikjuhtudel ja direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimuste kohaselt.

137. Nii on liidu seadusandja taganud siseturunõuete ja põhiõiguste kaitse nõuete ühitamise. Seisukoht, et direktiivides 2000/31 ja 2010/13 selleks ette nähtud mehhanismid ei vasta harta artiklites 1 ja 24 ette nähtud nõuetele, seaks kahtluse alla nende kahe direktiivi kehtivuse.

138. Mis veelgi tähtsam: need mehhanismid kajastavad liikmesriikide konsensust selle suhtes, kuidas nad vastutavad sisepiirideta alal e-kaubanduse valdkonnas alaealiste kaitsmise eest kahjuliku sisu vastu. Nende mehhanismide kahtluse alla seadmine kahjustaks nende tõhusust ja õõnestaks vastastikust usaldust liikmesriikide vahel.

53 Vt käesoleva ettepaneku punkt 31.

54 Vt kohtuotsus Google Ireland jt (punkt 43) ning 30. mai 2024. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland ja Amazon Services Europe (C-662/22 ja C-667/22, EU:C:2024:432, punkt 56).

55 Direktiivi 2000/31 põhjenduses 22 on märgitud, et „[i]nfoühiskonna teenuste järelevalve peaks toimuma tegevuse lähtekohas, et kindlustada avalike huviobjektide tõhus kaitse; […] [mis ei hõlma] mitte ainult [selle liikmesriigi] kodanikke, [kelle territooriumil teenuseosutaja asub,] vaid kõiki [liidu] kodanikke“. Vt minu ettepanek liidetud kohtuasjades Airbnb Ireland jt (C-662/22–C-667/22, EU:C:2024:18, punkt 147).

56 Vt käesoleva ettepaneku punkt 122.

139. Pealegi, olgugi et Euroopa Kohus on möönnud, et liikmesriik võib põhiõiguse kaitse saavutamiseks sellele põhiõigusele tugineda, kui ükski teisene õigusnorm talle seda ei võimalda, kehtis see lahendus kontekstis, kus liidu õigusakt ei sisaldanud mingit erandimehhanismi, mis oleks andnud sellele liikmesriigile võimaluse asjaomast põhiõigust tagada.[57] Direktiivis 2000/31 on selline mehhanism aga artikli 3 lõikega 4 kehtestatud, mistõttu ei saa seda kohtupraktika suunda käesolevale asjale üle kanda.

140. Järelikult tuleb kolmandale küsimusele vastata, et asjaolu, et konkreetse teenuse suhtes individuaalseid meetmeid võttes ei saa harta artiklitega 1 ja 24 ning EIÕK artikliga 8 tagatud põhiõigustele kaitset tagada, ei tähenda, et direktiivi 2000/31 artikliga 3 kehtestatud mehhanismist võiks teha erandi, et kohaldada teatavale teenuseosutajate kategooriale üldistest ja abstraktsetest sätetest tulenevat kohustust.

E. Kohtuasi C-190/24

1. Esimene eelotsuse küsimus

141. Esimese küsimusega soovitakse teada, kas kooskõlastatud valdkond hõlmab sellisena, nagu see on määratletud direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis h, elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatele kehtestatud keeldu edastada selle teenuse abil kasutajate saadetud sõnumeid või teavet, mis võimaldaks teistel kasutajatel liikluskontrollist kõrvale hoida, hoolimata asjaolust, et see keeld ei puuduta ühtegi selle direktiivi II ja III peatüki ühtlustamissätetega reguleeritud valdkonda.

142. Mäletatavasti leidsin kaalutlustes kohtuasjas C-188/24 esitatud teise küsimuse kohta, et kooskõlastatud valdkond hõlmab direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis h antud määratluse kohaselt infoühiskonna teenuse osutamise nõudeid ka siis, kui need nõuded ei puuduta selle direktiivi II ja III peatüki ühtlustamissätetega reguleeritud valdkondi.[58]

143. Järelikult tuleb sellele küsimusele vastamiseks veel kontrollida, kas kõnealune edastamiskeeld on kooskõlastatud valdkonda kuuluv nõue.

144. Selle kohta märgin, et kõnealune edastamiskeeld mõjutab infoühiskonna teenuse osutamist. Sellise keelu järgimiseks on teenuseosutaja nimelt kohustatud piirama oma teenuse tavalist toimimist või selle peatama ning järelikult osutama teenust teatud konkreetsel viisil. Asjaolu, et kõnealune edastamiskeeld kohustab teenuseosutajat piirama oma teenuse osutamist üksnes konkreetsel üksikjuhul seoses kindla liikluskontrolliga, ei muuda kõnealusel juhul sellest keelust tuleneva kohustuse olemust. Seevastu võib see asjaolu osutuda oluliseks analüüsis, mille eesmärk on kindlaks teha, kas kõnealune keeld piirab teenuste osutamise vabadust direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 2 tähenduses või vastab keeld selle direktiivi artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimustele.

145. Samuti tuleb meenutada, et kõnealuse edastamiskeelu juurde kuulub karistus:[59] seega sõltub keelu järgimisest, kas infoühiskonna teenuse osutamine on seaduslik.

57 Vt selle kohta 5. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Aranyosi ja Căldăraru (C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punktid 80–83 ja 88).

58 Vt käesoleva ettepaneku punkt 64.

59 Vt käesoleva ettepaneku punkt 13.

146. Neil asjaoludel tuleb esimesele küsimusele vastata, et sellisena, nagu kooskõlastatud valdkond on määratletud direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis h, hõlmab see valdkond elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatele kehtestatud keeldu edastada selle teenuse abil kasutajate saadetud sõnumeid või teavet, mis võimaldaks teistel kasutajatel liikluskontrollist kõrvale hoida, hoolimata asjaolust, et see keeld ei puuduta ühtegi selle direktiivi II ja III peatüki ühtlustamissätetega reguleeritud valdkonda.

2. Teine eelotsuse küsimus

a) Eelotsuse küsimuse ulatus ja ümbersõnastamine

147. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnastuses on teine küsimus esitatud sisuliselt selle kohta, kas kõnealune edastamiskeeld jääb direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h tähenduses kooskõlastatud valdkonnast välja, kuna see on vajalik, et tagada nende liikluskontrollide tõhusus, mida korraldatakse kuritegudega seoses tagaotsitavate või avalikku korda või julgeolekut ohustavate isikute kinnipidamiseks.

148. See sõnastus annab mõista, et küsimusega soovitakse teada, kas kõnealune edastamiskeeld kuulub direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h tähenduses kooskõlastatud valdkonna kohaldamisalasse.

149. Ühtlasi on selles küsimuses viidatud direktiivi 2000/31 põhjendusele 26 („samas kui […] põhjenduses 26 on täpsustatud, et“), mille kohaselt „[l]iikmesriigid võivad […] kohaldada oma siseriiklikke kriminaalõiguse ja kriminaalmenetluse norme, et võtta kõik uurimis- ja muud meetmed, mis on vajalikud kuritegude avastamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks, […]“. See viide, millele eelneb väljend „samas kui“, näitab, et eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib teada, kas kõnealune edastamiskeeld jääb selle direktiivi artikli 2 punkti h tähenduses kooskõlastatud valdkonnast välja, kuna see on vajalik, et tagada nende liikluskontrollide tõhusus, mida korraldatakse kuritegudega seoses tagaotsitavate või avalikku korda või julgeolekut ohustavate isikute kinnipidamiseks.

150. Märgin, et Coyote System leiab, et kui kõnealune edastamiskeeld kuulub kooskõlastatud valdkonda, ei saa see kujutada endast selle valdkonna meedet, millega infoühiskonna teenuste sihtliikmesriik võib direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 2 ette nähtud põhimõttest erandi teha ja nende teenuste vaba liikumist piirata.

151. Sellega seoses väidab Coyote System, et erinevalt sellest, mida nõuab direktiivi 2000/31 artikli 3 lõige 4, ei puuduta kõnealust edastamiskeeldu kehtestav liikmesriigi meede konkreetset infoühiskonna teenust. Kui eelotsusetaotluses viidatud kohtuotsuse Google Ireland jt sõnastust [60] korrata, kujutab see keeld endast hoopis „konkreetsete infoühiskonna teenuste üldiselt kirjeldatud kategooria suhtes [võetud üldist ja abstraktset meedet], mida kohaldatakse vahet tegemata iga selle teenuste kategooria teenuseosutaja suhtes“. [61]

[60] Punkt 60.

[61] Vaadates ettepanekut, mille Conseil d'État' (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) kohtujurist põhikohtuasjades tegi, paistab see olevat ka tema seisukoht, nimelt et „[kohtuasjas C-190/24] on kõne all nõuded, mis kehtivad teatavasse infoühiskonna teenuste kategooriasse kuuluvate teenuseosutajate tegevusele. Vaidlusalused normid on üldised ja abstraktsed, need ei puuduta „konkreetset teenust““.

152. Sellest vaatenurgast palub eelotsusetaotluse esitanud kohus järelikult oma teise küsimusega Euroopa Kohtul käsitleda seda, kas edastamiskeeld, mille Prantsuse Vabariik soovib infoühiskonna teenuste sihtliikmesriigina teistes liikmesriikides asuvatele teenuseosutajatele kehtestada, on direktiivi 2000/31 artikliga 3 vastuolus.

153. Samas kontekstis pakkus Prantsuse valitsus oma kirjalikes seisukohtades kõnealuse edastamiskeelu õiguspärasuse analüüsimiseks välja veel ühe vaatenurga. Sisuliselt märkis ta, et see keeld ei piira teenuste vaba liikumist ja järelikult ei pea see vastama direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimustele. Oma seisukoha põhjendamiseks viitab see valitsus selle direktiivi artikli 14 lõikele 3, mis puudutab elektroonilise majutusteenuse pakkujatele ettekirjutuste tegemist.

154. Selline mõttekäik võib mõjutada seda, kas kõnealune edastamiskeeld osutub olevat direktiiviga 2000/31 kooskõlas. Soovitan seega analüüsida ka seda aspekti, et anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule liidu õiguse tõlgendamiseks kõik juhtnöörid, mida tal võib vaja minna, et otsustada, kas vaidlusalused riigisisesed õigusnormid on selle direktiiviga kooskõlas.

155. Selleks soovitan teise küsimuse ümber sõnastada ja käsitada seda nii, et sellega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse kasutajate saadetud sõnumite ja teabe edastamise keeld, mille nende teenuste sihtliikmesriik kavatseb kehtestada teistes liikmesriikides asuvatele teenuseosutajatele, on direktiivi 2000/31 artikliga 3 vastuolus.

b) Analüüsi struktuur

156. Prantsuse valitsus märgib oma kirjalikes seisukohtades, et kui analüüsida kõnealuse edastamiskeelu õiguspärasust direktiivi 2000/31 seisukohast, tuleks alustada küsimustest, mis on seotud selle direktiivi artikli 14 lõikele 3 vastavate ettekirjutustega, mille suhtes ei kohaldata selle direktiivi artiklis 3 sätestatud nõudeid põhjendusel, et need ei piira infoühiskonna teenuste vaba liikumist.

157. Direktiivi 2000/31 kontekstis on küsimus, kas riigisisene meede piirab teenuste vaba liikumist, aga asjakohane üksnes siis, kui see meede kujutab endast direktiivi artikli 2 punkti h tähenduses kooskõlastatud valdkonna nõuet. Nimelt on selle direktiivi artikli 3 lõikes 2 sätestatud, et liikmesriigid ei tohi teisest liikmesriigist pärit infoühiskonna teenuste osutamise vabadust sellesse valdkonda kuuluvatel põhjustel piirata.[62] Seega ei ole riigisisene meede, millega küll kaasneb selline piirang, kuid mis ei kuulu kooskõlastatud valdkonda, kõnealuse direktiivi artikli 3 seisukohast asjakohane.

158. Seda tähelepanekut arvestades analüüsin kõigepealt, kas kõnealuse edastamiskeelu eesmärke arvestades jääb see keeld kooskõlastatud valdkonnast välja (alajagu c); teiseks käsitlen Prantsuse valitsuse argumente, mille kohaselt see keeld ei piira teenuste vaba liikumist (alajagu d), ning kolmandaks analüüsin lühidalt Coyote Systemi argumenti, et see keeld ei saa vastata direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimustele (alajagu e).

[62] Vt käesoleva ettepaneku punkt 30.

c) Avaliku korra ja julgeoleku kaitse

159. Tekkinud on küsimus, kas kõnealune edastamiskeeld jääb kooskõlastatud valdkonnast välja, sest seda on vaja selleks, et tagada nende liikluskontrollide tõhusus, mida korraldatakse kuritegudega seoses tagaotsitavate või avalikku korda või julgeolekut ohustavate isikute kinnipidamiseks.

160. Esiteks, nagu ma selle kohta juba märkisin,[63] ei saa riigisisest meedet kooskõlastatud valdkonnast välja jätta pelgalt põhjusel, et see tuleneb karistusõiguse normidest. Niisiis on seda vähem põhjust asuda seisukohale, et sellest valdkonnast jääb välja meede, mida on vaja karistusõiguse rakendamiseks või selliste üldist huvi teenivate eesmärkide kaitsmiseks nagu avalik kord või avalik julgeolek.

161. Teiseks ei ole selle meetme kvalifitseerimisel kooskõlastatud valdkonna nõudeks määrav ei asjaolu, et eesmärk, mida liikmesriik soovib riigisisese meetmega kaitsta, on üldistes huvides, ega asjaolu, et meede on selle saavutamiseks vajalik. Selleks et teha kindlaks, kas riigisisene meede kujutab endast sellist nõuet, tuleb nimelt analüüsida meetme eset ja kontrollida, kas see puudutab infoühiskonna tegevusalal tegevuse alustamist või tegutsemist.[64]

162. Kolmandaks on üldist huvi teenivatel eesmärkidel direktiivi 2000/31 raames eriline roll, mis on asjaomase meetme esemest eraldiseisev. Sisuliselt võib liikmesriik kooskõlastatud valdkonna meetmega infoühiskonna teenuste vaba liikumise põhimõttest erandi tegemiseks tugineda selle direktiivi artikli 3 lõike 4 punkti a alapunktis i loetletud üldist huvi teenivatele eesmärkidele. Nende üldist huvi teenivate eesmärkide hulgas on avaliku korra kaitse, eriti kuritegude ennetamine, uurimine, avastamine ja nende eest vastutusele võtmine, ning avaliku julgeoleku kaitse.

163. Neljandaks, direktiivi 2000/31 põhjenduse 26 selles osas, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus tähelepanu juhib, on märgitud, et liikmesriigid võivad kohaldada oma riigisiseseid kriminaalõigus- ja -menetlusnorme, et võtta kõik uurimis- ja muud meetmed, mis on vajalikud kuritegude avastamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks. Tuleb märkida, et selles põhjenduses on ka täpsustatud, et seda võimalust võivad liikmesriigid kasutada kooskõlas selles direktiivis sätestatud tingimustega. Nagu ma märkisin käesoleva ettepaneku punktis 110, on direktiivis 2000/31 nimelt ette nähtud, millistel tingimustel võib sihtliikmesriik kuritegude ennetamiseks, uurimiseks, avastamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks vajalikke meetmeid kohaldada. Nagu kõik muud kooskõlastatud valdkonna meetmed, millega sihtliikmesriik kavatseb teenuste vaba liikumist piirata, peavad ka direktiivi 2000/31 põhjenduses 26 nimetatud meetmed vastama vähemalt selle direktiivi artikli 3 lõike 4 punktis a ette nähtud sisulistele tingimustele. Järeldan sellest, et kuritegude avastamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks vajalikke meetmeid ei ole kooskõlastatud valdkonnast välja jäetud.

164. Seega ei saa infoühiskonna tegevust puudutavat meedet kooskõlastatud valdkonnast välja jätta pelgalt põhjusel, et see vastab avaliku korra ja julgeoleku kaitse üldist huvi teenivatele eesmärkidele.

63 Vt käesoleva ettepaneku punkt 111.

64 Vt käesoleva ettepaneku punkt 69.

165. Seega tuleb teha vahekokkuvõte, et selleks, et kõnealust edastamiskeeldu direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h tähenduses kooskõlastatud valdkonnast välja jätta, ei saa tugineda põhjusele, et seda on vaja, et tagada nende liikluskontrollide tõhusus, mida korraldatakse kuritegudega seoses tagaotsitavate või avalikku korda või julgeolekut ohustavate isikute kinnipidamiseks.

d) Ettekirjutused, mis ei piira infoühiskonna teenuste vaba liikumist

1) Probleemi selgitus

166. Senisest analüüsist järeldub, et kõnealune edastamiskeeld kuulub kooskõlastatud valdkonda.

167. Ühtlasi ei ole edastamiskeeld, mida infoühiskonna teenuste sihtliikmesriik kavatseb kehtestada teistes liikmesriikides asuvatele teenuseosutajatele, direktiiviga 2000/31 *a priori* vastuolus, kui keeld vastab selle direktiivi artikli 3 lõike 4 punktides a ja b ette nähtud tingimustele. Kui need tingimused on täidetud, võib infoühiskonna teenuste sihtliikmesriik nimelt nende teenuste vaba liikumist piirata, kohaldades kooskõlastatud valdkonda kuuluvaid meetmeid.

168. Prantsuse valitsus väidab aga, et kõnealune edastamiskeeld ei piiragi teenuste vaba liikumist ning seepärast ei pea see direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimustele vastama.

169. Konkreetsemalt kuulub see keeld selle valitsuse väitel direktiivi 2000/31 artikli 14 lõike 3 kohaldamisalasse ega piira sellisena teisest liikmesriigist pärit infoühiskonna teenuste osutamise vabadust selle direktiivi artikli 3 lõike 2 tähenduses. Keeld võidakse kehtestada olenemata sellest, mis liikmesriigis teenuseosutaja asub, ning infoühiskonna teenuste sihtliikmesriik, kes kavatseb sellise ettekirjutuse teha, ei ole mingil juhul kohustatud järgima kõnealuse direktiivi artikli 3 lõikes 4 ette nähtud erandimenetlust.

2) Hinnang

170. Direktiivi 2000/31 artikli 14 lõikes 3 on muu hulgas ette nähtud, et see artikkel ei mõjuta kohtu või haldusasutuse võimalust nõuda vastavalt liikmesriikide õigussüsteemidele teenuseosutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist.

171. Kõigepealt tuleb märkida, et direktiivi 2000/31 artikli 14 lõike 3 kohase ettekirjutuse võib teha nii liikmesriik, kus teenuseosutaja asub, kui ka asjaomase teenuse sihtliikmesriik.[65]

172. Kuigi direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 1 kohaselt kuuluvad infoühiskonna teenuse osutajad oma asukohaliikmesriigi kontrolli alla, on sama artikli lõikes 4 ette nähtud, et teine liikmesriik võib võtta teenuseosutaja suhtes meetmeid vastavalt tingimustele, mis on selles viimases sättes ette nähtud. Tuleb rõhutada, et need tingimused ei puutu mitte selle teise liikmesriigi pädevusse, vaid meetmesse, mida viimane soovib asjaomase teenuseosutaja suhtes võtta.

[65] Vt ka minu ettepanek kohtuasjas Google Ireland jt (C-376/22, EU:C:2023:467, punktid 47 ja 50), kus ma mainisin sellise tõlgenduse võimalust. Nimelt ei käsita direktiivi 2000/31 artikli 14 lõige 3 seda pädevust kellegi ainupädevusena.

173. Lisaks ei reguleeri direktiiv 2000/31 iseenesest liikmesriikide kohtute ja muude asutuste otsustuspädevuse ja -volituste jaotust. Nimelt on selle direktiivi artikli 1 lõikes 4 muu hulgas sätestatud, et see direktiiv ei käsitle kohtualluvust, mida reguleerib eelkõige määrus (EL) nr 1215/2012.[66] Teiseks määratakse haldusasutuste territoriaalne pädevus kindlaks avaliku õiguse sätetega ja seda kõnealune direktiiv ei hõlma.

174. Nüüd, kus see raamistik on paika pandud, tuleb analüüsida Prantsuse valitsuse argumenti, et kuna kõnealune edastamiskeeld on direktiivi 2000/31 artikli 14 lõike 3 kohane ettekirjutus, ei pea see direktiivi artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimustele vastama.

175. Direktiivi 2000/31 artikli 14 lõikes 3 on sätestatud, et see artikkel ei mõjuta kohtute või haldusasutuste võimalust teha ettekirjutusi rikkumise lõpetamiseks või vältimiseks. Selle artikli lõikes 1 on kehtestatud üksnes tingimused, mille korral on elektroonilise majutusteenuse osutaja vabastatud vastutusest kasutajate taotlusel talletatud teabe eest. Esmapilgul on seega kahtlane, kas nimetatud direktiivi artikli 14 lõikest 3 võib tuleneda sama direktiivi artikli 3 kohaldamatus.

176. Olen siiski seisukohal, et põhjus, miks ettekirjutuse suhtes, mis võib kuuluda direktiivi 2000/31 artikli 14 lõike 3 kohaldamisalasse, ei pruugi kehtida selle direktiivi artiklis 3 ette nähtud tingimused, ei peitu mitte neist kahest sättest esimeses, vaid teises. Nimelt nähtub artikli 3 lõikest 2, et muu liikmesriik kui infoühiskonna teenuse osutaja asukohariik ei või kooskõlastatud valdkonna meetmetega infoühiskonna teenuste osutamise vabadust piirata. Pean teatud tingimustel võimalikuks, et konkreetselt määratletud rikkumise kohta tehtud ettekirjutus ei pruugi selliste teenuste osutamise vabadust piirata.

177. Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et direktiivi 2000/31 artiklis 18 on ette nähtud, et liikmesriigid tagavad, et nende riigisiseste õigusaktide kohaselt kasutada olevad infoühiskonna teenuseid käsitlevad õiguskaitsevahendid võimaldaksid võtta meetmeid, et lõpetada iga väidetav rikkumine ja vältida asjaomaste huvide edasist kahjustamist. Kui iga liikmesriik peab ette nägema võimaluse selliseid meetmeid võtta, on konkreetselt määratletud rikkumise lõpetamiseks või vältimiseks tehtud ettekirjutusel, mille on teenuseosutajale adresseerinud mõni muu liikmesriik kui tema asukohariik, üksnes piiratud võime infoühiskonna teenuste vaba liikumist piirata. Kuigi selles sättes on juttu üksnes õiguskaitsevahenditest, ei sõltu see, kas ettekirjutus piirab selle adressaadi seisukohast teenuste vaba liikumist, mitte sellest, mis tüüpi asutus on ettekirjutuse teinud, vaid selle olemusest ja materiaalõiguslikust sisust.

178. Teiseks, nagu Prantsuse valitsus õigesti märgib, kinnitab seda tõlgendust kohtuotsus Glawischnig-Piesczek.[67] Selles kohtuotsuses ei seadnud Euroopa Kohus kahtluse alla, et ettekirjutus, mille Austria kohus tegi Iirimaal asuvale elektroonilise majutusteenuse osutajale ja mis puudutas ebaseaduslikuks tunnistatud teabega identset või samatähenduslikku sisu, on direktiiviga 2000/31 kooskõlas.[68] Sellist otsust tehes ei olnud Euroopa Kohtu rõhuasetus mitte asjaolul, et kõnealuse ettekirjutuse oli teinud kohus, vaid ettekirjutuse esemel.

66 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (ELT 2012, L 351, lk 1).

67 3. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus (C-18/18, EU:C:2019:821).

68 Pean täpsustama, et sellest kohtuotsusest tulenevad järeldused ei pruugi olla määravad. Kohtuasjas, milles see kohtuotsus tehti, ei olnud eelotsusetaotluse esitanud kohus nimelt palunud tõlgendada direktiivi 2000/31 artiklit 3. Teiseks sõnastas Euroopa Kohus tookord eelotsuse küsimused ümber ja analüüsis seda direktiivi tervikuna. Pealegi oleks Euroopa Kohus võinud asuda seisukohale, et ta ei pea seda sätet tõlgendama või et direktiivi artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimused on täidetud.

179. Kolmandaks on liidu seadusandja seda tõlgendust kinnitanud määrusega (EL) 2022/2065.[69] Nimelt on selle põhjenduses 38 muu hulgas täpsustatud, et konkreetse ebaseadusliku sisu vastaste meetmete võtmise korraldused ei piira põhimõtteliselt vahendusteenuste vaba liikumist, mistõttu ei ole direktiivi 2000/31 artikkel 3 nende suhtes kohaldatav.[70]

180. Kõigil neil põhjustel olen seisukohal, et konkreetse ebaseadusliku sisu vastu meetmete võtmise ettekirjutus, mis tehakse konkreetselt määratletud rikkumise lõpetamiseks või ärahoidmiseks, ei pea direktiivi 2000/31 artiklis 3 ette nähtud tingimustele vastama, kui see ettekirjutus ei piira infoühiskonna teenuste vaba liikumist. Seda järeldust tuleb mõista kitsalt, et mitte kahjustada selle artikliga kehtestatud mehhanismi. Sellise ettekirjutuse eesmärk peab olema konkreetselt määratletud rikkumise heastamine, ilma et see infoühiskonna teenuse osutamist muidu mõjutaks. Näiteks ei saa meetmete võtmise ettekirjutuse adressaati kohustada muutma seda, kuidas ta oma tegevust kui niisugust korraldab.

181. Tekib küsimus, kuidas suhestuvad sellised meetmete võtmise ettekirjutused, mis ei piira direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 2 mõttes teenuste osutamise vabadust, nende ettekirjutustega, mida puudutab selle direktiivi artikli 14 lõige 3.

182. Selle kohta tuleb märkida, et neil kahel sättel on kummalgi eri funktsioon.[71] Pealegi on direktiivi 2000/31 artikli 14 lõikes 3 otsesõnu nimetatud liikmesriikide õigussüsteeme ning jäetud liikmesriikidele nähtavasti ettekirjutuste tegemiseks kaalutlusruum. Ma ei hakka seega päris väitma, et ükski ettekirjutus, mille võib selle sätte alusel teenuseosutajale teha, ei piira infoühiskonna teenuste vaba liikumist. Ent minu hinnangul on kõigil neil meetmetel sama eesmärk, nimelt konkreetselt määratletud rikkumise lõpetamine või ärahoidmine, võttes sihtmärgiks konkreetse ebaseadusliku sisu.

183. Neil asjaoludel tekib nüüd küsimus, kas vaidlusalune riigisisene meede piirab teenuste vaba liikumist.

3) Kõnealune edastamiskeeld

184. Minu analüüsist selgus mäletatavasti, et konkreetse ebaseadusliku sisu vastu meetmete võtmise ettekirjutus, mis tehakse konkreetselt määratletud rikkumise lõpetamiseks või ärahoidmiseks, ei pruugi infoühiskonna teenuste vaba liikumist piirata.[72]

185. Käesoleval juhul pole ei elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse kasutajate saadetav teave liikluskontrollide kohta ega asjaolu, et nad seda saadavad, iseenesest ebaseaduslik. Seevastu on ebaseaduslik see, kui teenuse osutaja levitab sellist teavet pädeva asutuse kehtestatud keelu vastaselt, ning ebaseaduslikuks muutub see nähtavasti hetkel, mil ettekirjutus asjaomasele

69 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT 2022, L 277, lk 1).

70 Määruse 2022/2065 põhjenduses 38 on märgitud, et „[e]baseadusliku sisu vastaste meetmete võtmise ja teabe esitamise korralduste suhtes kohaldatakse õigusnorme, millega kaitstakse teenuseosutaja tegevuskohajärgse liikmesriigi pädevust ning nähakse teatavatel juhtudel ette võimalikud erandid sellest pädevusest, nagu on sätestatud [direktiivi 2000/31] artiklis 3 ja üksnes juhul, kui kõnealuse artikli tingimused on täidetud. Arvestades, et kõnealused korraldused on seotud kindla ebaseadusliku sisu või kindla teabega, siis – juhul, kui need on adresseeritud teises liikmesriigis asutatud vahendusteenuste osutajatele – ei piira need põhimõtteliselt kõnealuste teenuseosutajate vabadust osutada oma teenuseid piiriüleselt. Seetõttu ei kohaldata nende korralduste suhtes [selle direktiivi] artiklis 3 sätestatud õigusnorme“.

71 Vt selle kohta direktiivi 2000/31 artikli 3 ja määruse 2022/2065 vahelise seose kontekstis Husovec, M., „Principles of the Digital Services Act“, Cambridge University Press, 2024, lk 153, ning Wilman, F., teoses Wilman, F., Kaleda, S. L., Loewenthal, P. J., *The EU Digital Services Act. A Commentary*, Oxford University Press, Oxford 2024, lk 56.

72 Vt käesoleva ettepaneku punkt 180.

teenuseosutajale teatavaks tehakse.[73] Niisiis ei ole kõnealune edastamiskeeld esiteks suunatud konkreetse ebaseadusliku sisu vastu ja teiseks ei ole keelu eesmärk konkreetselt määratletud rikkumise lõpetamine või ärahoidmine, kuid see võib anda tulemuseks adressaadipoolse rikkumise, kui viimane peaks keeldu eirama.

186. Seega ei ole sellel keelul samad omadused nagu konkreetse ebaseadusliku sisu vastu meetmete võtmise ettekirjutusel, mille eesmärk on konkreetselt määratletud rikkumise lõpetamine või ärahoidmine ning mis ei piiraks infoühiskonna teenuste vaba liikumist.

e) Konkreetset teenust puudutavate meetmete võtmine

187. Direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 kohaselt tuleb meede, millega teenuste sihtliikmesriik võib selle direktiivi artikli 3 lõikest 2 erandi teha, võtta „konkreetse infoühiskonna teenuse“ suhtes. Kohtuotsuses Google Ireland jt[74] selgitas Euroopa Kohus, et konkreetsete infoühiskonna teenuste üldiselt kirjeldatud kategooria suhtes võetud üldised ja abstraktsed meetmed, mida kohaldatakse vahet tegemata iga selle teenuste kategooria teenuseosutaja suhtes, ei kuulu kõnealuse sätte tähenduses konkreetse infoühiskonna teenuse vastu võetavate meetmete mõiste alla.

188. Selle kohta tuleb märkida, et kuigi kõnealusel edastamiskeelul on juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajale tagajärjed alates hetkest, mil keeld on talle teatavaks tehtud, tundub, et pädev haldusasutus kehtestab seoses selle liikluskontrolliga, mille kohta käivat teavet ta tahab kõigist neist teenustest kõrvaldada, üheainsa edastamiskeelu.

189. Nimelt on esiteks liiklusseadustiku artikli R. 130-12 kohaselt nõutav, et edastamiskeeldude kohta antaks teenuseosutajatele teavet infosüsteemi kaudu. Sellest sättest tuleneb, et selline teavitamine tähendab keelava otsuse kättesaadavaks tegemist.

190. Teiseks on liiklusseadustiku artiklis L. 130-11 kahel korral märgitud, et edastamiskeeluga keelab pädev haldusasutus igal elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajal edastada teatud liikluskontrolli kohta sõnumeid ja teavet. Lisaks väitis Coyote System kohtuistungil, et pädev asutus ei saa suunata keeldu ainult teatavatele teenuseosutajatele.

191. Selle kohta märgin, et kuigi kõnealune edastamiskeeld paistab olevat kohaldatav kõigile juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatele,[75] puudutas kohtuotsus Google Ireland jt siiski meetmeid, mis olid lisaks sellele, et neid kohaldati vahet tegemata konkreetsete infoühiskonna teenuste üldiselt kirjeldatud kategooria suhtes, ka üldised ja abstraktsed. Praegu vaadeldav edastamiskeeld ei ole aga kohaldatav hüpoteetilistele ja korduvatele olukordadele, vaid konkreetse liikluskontrolli puhul. Seega ei ole see võrreldav selliste üldiste ja abstraktsete õigusnormidega, nagu olid kõne all selles kohtuotsuses.

73 Selle kohta paistab Prantsuse valitsus oma kirjalikes seisukohtades väitvat, et teave konkreetse liikluskontrolli kohta „tunnistatakse ebaseaduslikuks“ enne, kui tehakse ettekirjutus see edastamata jätta. Liiklusseadustiku artiklite L. 130-11 ja R. 130-11 lugemisest jääb siiski mulje, et haldusasutus võib keelata asjaomase liikluskontrolli kohta teavet edastada ning et see edastamine on ebaseaduslik alles alates hetkest, mil asjaomasele teenuseosutajale on ettekirjutus teatavaks tehtud. Nii või teisiti on need probleemid riigisisese õiguse tõlgendamise küsimused ja kuuluvad eelotsusetaotluse esitanud kohtu ainupädevusse.

74 Punkt 60.

75 Tuleb aga märkida, et esiteks tekitab kõnealune edastamiskeeld tagajärgi teenuseosutajatele, kellele see on teatavaks tehtud, ja teiseks ei ole eelotsusetaotluses öeldud, kuidas koostatakse nimekiri teenuseosutajatest, kellele keeld teatavaks tehakse.

192. Samas kontekstis leidis Euroopa Kohus kohtuotsuses Google Ireland jt,[76] et üldised ja abstraktsed meetmed ei saa kujutada endast direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 4 nimetatud erandeid, muu hulgas põhjusel, et kui lubada sihtliikmesriigil võtta taolisi meetmeid, sekkutaks päritoluliikmesriigi reguleerimispädevusse ja selle tagajärjel kohaldataks neile teenuseosutajatele nii päritoluliikmesriigi kui ka sihtliikmesriikide õigusakte. Konkreetsel juhul kohaldatava meetme võtmisel sellist tagajärge aga nähtavasti ei ole, kuna selline meede puutub pigem liikmesriikide kohtute ja muude asutuste otsustuspädevusse ja -volitustesse.

193. Lisaks on tõsi, et nagu Euroopa Kohus kohtuotsuses Google Ireland jt märkis,[77] kohustab direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punkt b sihtliikmesriiki taotlema päritoluliikmesriigilt, et viimane võtaks infoühiskonna teenuste valdkonnas meetmeid, ja selles mõttes eeldab see säte, et enne kõnealuse direktiivi artikli 3 lõike 4 alusel meetme võtmist oleks võimalik tuvastada, millisele liikmesriigile see taotlus esitada, et sihtliikmesriik saaks selle kohustuse täita. Kõnealuse direktiivi artikli 3 lõike 4 punktist b koostoimes direktiivi põhjendusega 26 tuleneb siiski, et see kohustus ei kehti meetmete suhtes, mida on vaja kuritegude avastamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks. Teiseks võib sihtliikmesriik edasilükkamatutel juhtudel sama direktiivi artikli 3 lõike 5 kohaselt teha direktiivi artikli 3 lõike 4 punktis b ette nähtud menetlustingimustest erandeid ning teatada meetmest komisjonile ja teenuseosutaja päritoluliikmesriigile tagantjärele. See kinnitab tõlgendust, mille kohaselt võivad teatavad meetmed täita erandmeetme rolli ka siis, kui enne nende võtmist ei ole direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punktis b ette nähtud menetlustingimusi olnud võimalik täita, tingimusel et need meetmed vastaksid selle direktiivi artikli 3 lõike 4 punktis a ette nähtud tingimustele.

194. Käesoleval juhul tundub, et kõnealuse edastamiskeelu võib kvalifitseerida meetmeks, mis on võetud „konkreetse infoühiskonna teenuse vastu“ direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 tähenduses, kui just eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrolli tulemusel ei ilmne vastupidist.

f) Järeldus

195. Minu analüüsist järeldub esiteks, et arvestades kõnealuse edastamiskeelu eesmärke, ei jää see kooskõlastatud valdkonnast välja;[78] teiseks, et see keeld piirab infoühiskonna teenuste vaba liikumist;[79] ja kolmandaks, et kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrolli tulemusel ei ilmne vastupidist, võib see keeld täita sellise meetme rolli, millega liikmesriik võib teenuste vaba liikumist piirata, eeldusel et meede vastab direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimustele[80].

196. Kõigil põhjustel, mida ma äsja selgitasin, tuleb teisele küsimusele vastata, et juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse kasutajate saadetud sõnumite ja teabe edastamise keeld, mille nende teenuste sihtliikmesriik kavatseb kehtestada ka teistes liikmesriikides asuvatele teenuseosutajatele, ei ole direktiivi 2000/31 artikliga 3 vastuolus, eeldusel, et see keeld vastab direktiivi artikli 3 lõikes 4 või – olenevalt asjaoludest – artikli 3 lõikes 5 ette nähtud tingimustele.

76 Punkt 49.

77 Punkt 35.

78 Vt käesoleva ettepaneku punkt 165.

79 Vt käesoleva ettepaneku punkt 186.

80 Vt käesoleva ettepaneku punkt 194.

3. Kolmas küsimus

a) Esialgsed märkused

197. Kolmas küsimus puudutab direktiivi 2000/31 artikli 15 tõlgendamist ja sellega soovitakse kindlaks teha, kas selles sättes ette nähtud üldise jälgimiskohustuse kehtestamise keeld takistab kõnealuse edastamiskeelu kohaldamist.

198. Mis sellesse puutub, siis puudutavad kõik eeltoodud kaalutlused selle direktiivi artikliga 3 loodud infoühiskonna teenuste siseturu mehhanismi toimimist.

199. Ent lisaks küsimustele, mis puudutavad tingimusi, mille korral liikmesriigid võivad piiriülestes olukordades infoühiskonna teenuste osutajatele ettekirjutusi teha, on direktiivis 2000/31 siiski sätteid, mis võivad mõjutada ettekirjutuste ulatust. Nende sätete hulka kuuluvad direktiivi artiklid 14 ja 15.

200. Neid sätteid kohaldatakse muu hulgas nimelt juhul, kui liikmesriik soovib teatavatele teistes liikmesriikides asutatud teenuseosutajatele ettekirjutuse teha. Sellisel juhul hinnatakse seda, kas sellise ettekirjutuse tegemise pädevus on direktiiviga 2000/31 kooskõlas, kahes etapis: kõigepealt analüüsitakse selle direktiivi artikli 3 lõikeid 2 ja 4 ning seejärel artikleid 14 ja 15.

201. Tuleb märkida, et nagu näitab direktiivi 2000/31 artikli 15 sõnastus, on see artikkel asjakohane üksnes siis, kui infoühiskonna teenuse osutaja kuulub direktiivi artiklite 12–14 kohaldamisalasse.

202. Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus on palunud Euroopa Kohtul tõlgendada ka direktiivi 2000/31 artiklit 15 ning see artikkel on muu hulgas kohaldatav direktiivi artiklis 14 käsitletavate teenuste osutamisele, võiks järeldada, et eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub eeldusest, et tema menetluses vaidlustatud riigisiseste õigusnormide kohaldamisalasse kuuluvad teenused on elektroonilised majutusteenused. Kuna seda eeldust arutati kohtuistungil, teen selle kohta siiski mõned märkused.

b) Elektrooniline juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenus

1) Esialgsed märkused

203. Vaidlusalused riigisisesed õigusnormid puudutavad elektrooniliste juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuste osutajaid.

204. Kuigi eelotsusetaotluses ei ole täpsustatud, milles selline teenus seisneb, võib teenuse toimimise kohta teha järeldusi nende riigisiseste õigusnormide sõnastusest. Lisaks tegid menetluspooled mõningaid märkusi nende teenuste toimimise praktiliste aspektide kohta. Sellega seoses põhjustab teatavat raskust see, et vähemalt osalt ei puuduta need märkused mitte mõiste „elektrooniline juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenus“ määratlust Prantsuse õiguses, vaid äriühingu Coyote System osutatavat teenust ja sellega sarnaseid teenuseid.

205. Kasutan järgneva analüüsi lähtepunkti kindlakstegemiseks siiski kõiki neid märkusi. Nimelt pole vaidlust, et äriühing Coyote System osutab Prantsuse õiguse tähenduses elektroonilist juhi- ja GPS-navigatsiooniabiteenust. Järelikult puudutab analüüs, milles võetakse arvesse selle äriühingu teenuse omadusi, vähemalt mingit osa eelotsusetaotluse esitanud kohtus vaidlustatud sätete kohaldamisalast.

206. Nii või teisiti on liikmesriigi õiguse tõlgendamine ja vaidlusaluste riigisiseste õigusnormide kohaldamisala kindlaksmääramine eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne. Samuti on tema ülesanne Euroopa Kohtu tehtud täpsustustest lähtudes kontrollida, kas selle teenuse osutaja kuulub direktiivi 2000/31 artikli 14 lõike 1 kohaldamisalasse.

2) Minu analüüsi lähtepunkt

207. Üks elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse põhifunktsioone on nähtavasti anda juhile teavet liiklusolude kohta ja teatada muudest liiklussündmustest, mis on tema valitud marsruudil või piirkonnas, kus ta parajasti asub, aset leidnud. Nende sündmuste hulka kuuluvad ametiasutuste tehtavad liikluskontrollid.

208. Liiklusseadustiku artikkel L. 130-11 eeldab, et sellise teenuse osutamiseks vajalik materjal saadakse vähemalt osaliselt teatavate kasutajate saadetud sõnumitest ja teabest, mille selle teenuse osutaja edastab kõigile kasutajatele.

209. Nagu Coyote System oma kirjalikes seisukohtades ja kohtuistungil selgitas, toimib teenus praktikas nii, et elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse kasutaja saab vajutada ikoonile, mis vastab ühele ette kindlaks määratud liiklussündmuste kategooriale, et teatada sündmusest ja selle asukohast ning lisada sellele teatele omaenda sõnumi või foto.

210. Teade edastatakse kohe ja automaatselt kõigile kasutajatele, kes võivad seejärel juhul, kui nad peavad teadet ekslikuks, sellest veast teatada, vajutades selleks ette nähtud ikoonile. Kui veast annab teada mitu kasutajat, kustutatakse asjaomane teade.

211. Coyote System täpsustas teatatud sündmuste kuvamise kohta ka seda, et tema teenus põhineb algoritmil, mis haldab neid teateid muu hulgas selleks, et ühendada kattuvad teated ja kustutada need, mille usaldusväärsuse on kasutajaskond piisava kahtluse alla seadnud. Kasutajate saadetud teadete sisu üle ei ole teenuseosutajatel aga mingit kontrolli ja nad edastavad need kasutajatele sellisena, nagu need on.

212. Lisaks tuleb märkida, et kuigi mis tahes muu elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse toimimise alusmehhanism erineb *a priori* Coyote Systemi omast, paistab kõigi nende teenuste toimimine sõltuvat märkimisväärse hulga kasutajate sisestatud teabe töötlemisest, milleks on vaja kasutada automaatmehhanismi.

213. Nüüd, kus need märkused on esitatud, tuleb kõigepealt käsitleda küsimust, kas juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenus seisneb direktiivi 2000/31 artikli 14 lõike 1 tähenduses „teenuse saaja poolt pakutava teabe talletamises“ (3. jagu), ning seejärel kindlaks teha, kas sellise teenuse osutaja on „vahendajast teenuseosutaja“ selles tähenduses, mida pidas silmas seadusandja selle direktiivi II peatüki 4. jaos (4. jagu).

3) Elektroonilise majutusteenuse mõiste

214. Direktiivi 2000/31 artikli 14 lõige 1 käsitleb elektrooniliste majutusteenuste osutamist, see tähendab infoühiskonna teenuseid, mis seisnevad teenuse kasutaja sisestatud teabe talletamises selle kasutaja taotlusel.

215. Sellise teenuse raames võidakse kasutaja taotlusel seda teavet ka üldsusele levitada. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on veebipõhise suhtlusvõrgustiku platvormi haldaja, kes talletab selle platvormi kasutajate sisestatud andmeid,[81] ja videojagamisplatvormi haldaja[82] vähemalt põhimõtteliselt direktiivi 2000/31 artikli 14 tähenduses teabe talletamise teenuse osutajad. Samuti on Euroopa Kohus leidnud, et viitamisteenus kujutab endast teabe talletamist, kuna selle teenuse osutaja edastab teenusesaaja teabe avatud sidevõrgu kaudu internetikasutajatele ning talletab teatavad reklaamija valitud andmed, see tähendab, salvestab need oma serveri mällu.[83] Liidu seadusandja kasutas ka määruses 2022/2065 sellist teabe talletamise laia määratlust.[84]

216. Küsimus on niisiis selles, kas elektrooniliste juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuste sisu vastab kirjeldusele, mille ma äsja andsin.

217. Erinevalt veebipõhistele suhtlusvõrgustiku platvormidele ja videojagamisplatvormidele sisestatavast teabest ei anta elektroonilise teenuse osutajale liiklusolude teavet mitte selle teabe kui sellise talletamiseks ja levitamiseks, vaid selleks, et täiendada selle teenuseosutaja käsutuses olevat teabevaramut, mida töödeldakse algoritmiliselt. Selline töötlemine võimaldab luua ühtse pildi, mis kajastab teatud piirkonnas valitsevaid liiklusolusid võimalikult tõetruult. Seejärel edastab teenuseosutaja nende toimingute tulemused kasutajatele, et anda neile reaalajas teavet liiklusolude kohta selles piirkonnas, kus nad on.

218. Asjaomase teenuse vahendusel ei levitata seega kasutaja sisestatud andmeid – kui mitte arvestada algset teadet sündmuse kohta – kõigile kasutajatele sellisel kujul, nagu kasutaja andmed sisestas. Teiseks loob see teenus kasutajate sisestatud andmete põhjal uue „teabekihi“ ning teenuse põhisisu on selle kättesaadavaks tegemine.

219. Naastes algse sündmuseteate juurde, tuleb järgmiseks märkida, et see levitatakse nähtavasti tõepoolest kohe ja automaatselt kõigile selle teenuse kasutajatele.

220. Ent direktiivi 2000/31 artikli 14 kohase majutusteenuse raames toimub talletamine ja levitamine kasutaja taotlusel, mis eeldab, et need protsessid algatab kasutaja ning ta säilitab nende toimingute üle teatava kontrolli.

221. Sellega seoses tuleb rõhutada, et Coyote Systemi teenuse toimimine põhineb algoritmil, mis kustutab teated, kui kasutajaskond on nende usaldusväärsuse piisava kahtluse alla seadnud. Seega asendab selle algoritmi toimingute tulemus selle kasutaja otsuse, kes saatis levitamiseks algse teate.

81 Vt 16. veebruari 2012. aasta kohtuotsus SABAM (C-360/10, EU:C:2012:85, punkt 27) ja 3. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus Glawischnig-Piesczek (C-18/18, EU:C:2019:821, punkt 22).

82 Vt selle kohta 22. juuni 2021. aasta kohtuotsus YouTube ja Cyando (C-682/18 ja C-683/18, EU:C:2021:503, punkt 104) ning 26. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Poola *vs.* parlament ja nõukogu (C-401/19, EU:C:2022:297, punkt 28).

83 23. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Google France ja Google (C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, punkt 111).

84 Parandades seda määratlust, mis jäi tänapäevaste probleemide jaoks ebapiisavaks, eristas liidu seadusandja selles laias elektrooniliste majutusteenuste osutajate kategoorias digiplatvormide osutatavate teenuste alamkategooriat, mille teenused ei seisne mitte ainult kasutajate sisestatud andmete talletamises, vaid ka üldsusele levitamises. Määruse 2022/2065 kohaselt kehtivad selliste platvormide pakkujate suhtes vähemalt põhimõtteliselt spetsiifilised lisakohustused. Vt ka selle määruse põhjendus 13.

Kuigi on tõsi, et vaidlusaluste teadete eemaldamine võib olla teenuse kasutamise üldtingimustes ette nähtud, ei muuda see tõsiasja, et teenuseosutaja saadud teabe algoritmilise töötlemise tulemus katkestab kasutaja taotlusel algatatud talletus- ja levitamistoimingud.

222. Viimaks tuleb märkida, et samamoodi töödeldakse nähtavasti ka neid Coyote Systemi mainitud teateid, millele kasutajad on ise sõnumi või foto lisanud. Nimelt levitatakse neid kohe ja automaatselt ning teised kasutajad saavad nende õigsust kinnitada või selle ümber lükata. Kõiki neid teateid töödeldakse algoritmiliselt ja teenuse vahendusel jõuavad kasutajateni alles nende toimingute tulemused.[85]

223. Järelikult ei seisne elektrooniline juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenus mitte selles, et teenuse vahendusel talletataks ja levitataks kasutajate sisestatud andmeid sellisena, nagu need on, vaid selles, et nende andmete põhjal luuakse uus teabekiht, mis annab kasutajatele ühtse pildi, mis kajastab reaalajas ja võimalikult tõetruult liiklusolusid selles piirkonnas, kus nad asuvad.

224. Selle kohta on direktiivi 2000/31 artikli 14 lõikes 2 ette nähtud, et lõiget 1 ei kohaldata, kui teenuse saaja tegutseb teenuseosutaja alluvuses või järelevalve all. Lõige 1 ei tohiks kuuluda kohaldamisele ka siis, kui teenuseosutaja esitab kasutajatele konglomeraadi talle antud teabest, mis ei ole aga pärast ümbergrupeerimist enam selles konglomeraadis äratuntav. Seega ei kuulu juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenus selle direktiivi artikli 14 lõike 1 kohaldamisalasse.

225. Jätkan siiski analüüsimist juhuks, kui Euroopa Kohus ei peaks minu ettepanekuga nõustuma ja leiab, et juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenus võib endast kujutada direktiivi 2000/31 artikli 14 tähenduses teabe talletamise teenust. Selleks, et infoühiskonna teenuse osutaja poolne talletamine kuuluks selle sätte kohaldamisalasse, on sisuliselt vaja, et selle teenuseosutaja tegevus piirduks vahendajast teenuseosutaja tegevusega selles tähenduses, mida seadusandja pidas silmas selle direktiivi 4. jaos.[86]

4) Elektroonilise majutusteenuse osutaja staatus

226. Direktiivi 2000/31 artikli 14 lõikest 1 koostoimes direktiivi põhjendusega 42 nähtub, et selleks, et infoühiskonna teenuse osutaja kuuluks selle sätte kohaldamisalasse, peab tema tegevus olema üksnes tehnilise, automaatse ja passiivse iseloomuga, mis tähendab, et teenuseosutajal ei ole edastatava või talletatava teabe kohta teadmisi ega kontrolli selle üle.

227. Kui analüüsi eesmärk on kindlaks teha, kas teenuseosutaja tegevus on sellise iseloomuga, on suur osatähtsus sellel, kui palju osaleb teenuseosutaja otsustamises, kuidas talle antud teavet esitatakse, ja sisu „kureerimises“.

228. Nimelt leidis Euroopa Kohus kohtuotsuses L’Oréal jt, mis puudutas kauplemiskoha haldajat,[87] et pelgalt asjaolust, et haldaja talletab oma serveris müügipakkumusi, määrab kindlaks oma teenuse kasutustingimused, saab teenuse eest tasu ja annab oma klientidele üldisi juhiseid, ei piisa selleks, et direktiivis 2000/31 ette nähtud vastutust puudutavad erandid tema suhtes ei kohalduks. Kui selline haldaja osutab seevastu abi, mis seisneb asjaomaste müügipakkumuste esituse optimeerimises või nende müügiedenduses, siis tuleb asuda seisukohale, et tema roll ei

85 Selles kontekstis ei saa välistada, et teenuse osa, mis seisneb sõnumite edastamises kasutajate vahel, kujutab endast elektroonilist majutusteenust. Selle teabevahetusfunktsiooni küsimust ei ole käesolevas asjas siiski tõstatatud.

86 Vt selle kohta 23. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Google France ja Google (C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, punkt 112).

87 Vt 12. juuli 2011. aasta kohtuotsus (C-324/09, EU:C:2011:474, punktid 115 ja 116).

ole asjaomase kliendist müüja ja potentsiaalse ostja vahelises suhtes neutraalne, vaid ta tegutseb aktiivselt, mille tulemusel tal on teave nende pakkumustega seotud andmete kohta või kontroll nende üle.

229. Esiteks ei tähenda tõsiasi, et teenuseosutaja struktureerib kasutajate taotlusel talletatava teabe üldist esitusviisi, niisiis seda, et ta teaks või kontrolliks selle teabe sisu. See, et juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutaja määrab eelnevalt kindlaks nende liiklussündmuste kategooriad, mille vahel kasutajad saavad sündmusest teatamiseks valida, ei tähenda niisiis, et sel teenuseosutajal oleks aktiivne roll, mille tulemusel ta oleks nende teadetega seotud andmetest teadlik või kontrolliks neid. Konkreetse kategooria, kuhu oma teade paigutada, valib nimelt teenuse kasutaja ja tema valik ei pruugi tegelikke liiklusolusid õigesti kajastada.

230. Teiseks edastatakse esialgne teade liiklussündmusest kohe ja automaatselt kõigile kasutajatele. Selles etapis ei kontrolli teenuse osutaja selle teate tõesust ja ta ei pea selle edastamiseks midagi tegema.

231. Analüüs, mis keskendub esialgsetele teadetele, ei anna siiski kõnealusest teenusest täielikku pilti. Nimelt ei levitata kasutajate sisestatud andmeid sellisena, nagu need on, vaid neid töödeldakse algoritmiliselt, et anda ühtne pilt, mis kajastaks liiklusolusid konkreetses piirkonnas.[88]

232. Küsimus on seega järgmine: kas juhul, kui elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutaja on loonud omavahel koos toimivate sõnumite automaatse haldamise algoritmi, nii et tema teenuse raames sõltub kõigi nende teadete esitusviis selle algoritmi toimimisest, on sellel teenuseosutajal aktiivne roll, mille tõttu ta teab või kontrollib sõnumite sisu? Olenemata selle teenuse konkreetsete kasutajate individuaalselt saadetud sõnumite ja teabe sisust, määratakse kõigist neist teadetest saadud lõpptulemus, mis on kõigile kasutajatele kättesaadav, kindlaks algoritmiga, mis koondab teateid või kustutab need.

233. Coyote System väidab, et elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutaja ei kontrolli selle teenuse kasutajate saadetud teateid: need teated edastatakse kohe ja automaatselt kõigile selle teenuse kasutajatele, ilma et teenuseosutaja kuidagi sekkuks. Kui sisestatud teadetega peaks toimuma muudatusi, mille hulka võib kuuluda ka nende kustutamine, siis see tuleneb teiste kasutajate sekkumisest. Kui korrata selle äriühingu sõnastust, siis järelikult „genereerivad, klassifitseerivad, muudavad ja kustutavad teateid algusest lõpuni“ teenuse kasutajad.

234. Selle kohta leidis kohtujurist Poiares Maduro oma ettepanekus kohtuasjades Google France ja Google,[89] et Google'i otsingumootori haldaja jääb enda majutatava teabe suhtes neutraalseks, sest selle kasutajate tehtud otsingute tulemused saadakse automaatsete algoritmide abil, mis kasutatavad objektiivseid kriteeriume selliste veebisaitide valimiseks, mis võivad internetikasutajale huvi pakkuda. Kohtujuristi hinnangul sõltub nende veebisaitide esitamine ja järjekord sellest, kui asjakohased need sisestatud märksõnade seisukohast on, mitte aga Google'i huvist konkreetse saidi vastu või tema konkreetsetest seostest sellega. Kohtuotsuses Google France ja Google[90] ei võtnud Euroopa Kohus seda kriteeriumi sõnaselgelt kasutusele ning keskendus sellele, kas asjaomase teenuseosutaja tegevus on puhtalt tehniline, automaatne ja passiivne. Ta märkis muu hulgas, et üksnes sellest, et valitud märksõna ühtib internetikasutaja

88 Vt käesoleva ettepaneku punkt 223.

89 C-236/08–C-238/08, EU:C:2009:569, punkt 144.

90 23. märtsi 2010. aasta kohtuotsus (C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, punktid 114 ja 117).

poolt sisestatud otsingusõnaga, ei piisa järeldamiseks, et Google on andmetest, mida reklaamijad tema süsteemi sisestavad ning mis salvestatakse tema serveri mälus, teadlik või et tal on nende andmete üle kontroll.

235. Hiljem rõhutas kohtujurist Saugmandsgaard Øe oma ettepanekus kohtuasjades YouTube ja Cyando,[91] et teatavate videojagamisplatvormi funktsioonide, nimelt otsingu-, indekseerimis- ja soovitusfunktsiooni toimimiseks loodud algoritm töötleb selle platvormi haldaja talletatud teavet puhttehniliselt ja -automaatselt, mistõttu ei kontrolli see haldaja mitte talletatud teabe sisu, vaid selle kuvamise tingimusi.

236. Lisaks leidis Euroopa Kohus kohtuotsuses YouTube ja Cyando[92] seoses ühe tingimusega, mis on direktiivi 2000/31 artikli 14 lõikega 1 vahendajast teenuseosutaja vastutusest vabastamiseks seatud, et asjaolust, et interneti sisujagamisplatvormi haldaja indekseerib sellele platvormile üles laaditud sisu automaatselt, et sellel platvormil on otsingufunktsioon ja et see soovitab videoid vastavalt kasutajate profiilile või eelistustele, ei piisa, asumaks seisukohale, et see tingimus ei ole täidetud. Nagu ma märkisin oma ettepanekus kohtuasjas Russmedia Digital ja Inform Media Press,[93] ei saa see asjaolu ammugi võtta selliselt haldajalt võimalust tugineda selles sättes ette nähtud vabastusele vastutusest. Nimelt tekib selle kohta, kas direktiivi 2000/31 artikli 14 lõike 1 punktides a ja b vastutusest vabastamiseks seatud tingimused on täidetud, küsimus ainult siis, kui asjaomase teenuseosutaja saab kvalifitseerida tema talletatava teabe suhtes „neutraalseks majutusteenuse osutajaks“ ja ta võib *a priori* sellele vabastusele tugineda.

237. Järeldan sellest, et teenuseosutaja ei saa oma elektroonilise majutusteenuse osutaja staatust kaotada pelgalt põhjusel, et ta kasutab algoritmi, mis indekseerib kasutajatelt saadud sisu automaatselt ja soovitab neile kasutajatele sisu, mis võib neile huvi pakkuda, kuid ei kustuta ega peida siiski muud sisu.

238. Siiski on võimalik, et kasutajate sisestatud andmete algoritmiline töötlemine ei kujuta endast mitte sisu kureerimist, vaid uue teabekorpuse loomist, milles kasutajate sisestatud andmed ei ole enam äratuntavad. Nii on see muu hulgas juhul, kui asjaomase teenuse eesmärk on anda mingist reaalsuse osast võimalikult tõetruu pilt. Sellisel juhul võib selle teenuse osutaja olla rollis, kus tal on kasutajate sisestatud andmete üle vähemalt teatav kontroll. Kui teenuseosutaja määrab oma programmeeritud algoritmi abil usaldusväärsuse taseme igasugusele oma kasutajate sisestatud teabele, lähtudes kriteeriumidest, millega tema arvates saab liiklusolusid tõetruult esitada, siis tuleb nimelt järeldada, et ta teostab sellist kontrolli. Niiviisi otsustab teenuseosutaja selle üle, milline peab olema teabe hulk ja kvaliteet, et konkreetset teabeühikut süsteemis kinnitada või see sealt kustutada. Lisaks ei pruugi need kriteeriumid olla seotud mitte üksnes lihtsalt teatava liiklussündmuse kohta laekunud kokkulangeva või lahkneva teabe hulgaga, vaid muu hulgas ka kasutaja ja tema antud teabe usaldusväärsuse hindamisega.

239. Kuigi elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutaja kasutatav algoritm on suunatud kõigi selle kasutajate edastatud teabele, on algoritmi programmeerimine järelikult teenuseosutaja võimuses ja see võimaldab tal edastatud või talletatud teavet kontrollida. Teenuseosutaja ei saa seega tugineda direktiivi 2000/31 artikli 14 lõikele 1.

91 Vt kohtujurist Saugmandsgaard Øe ettepanek liidetud kohtuasjades YouTube ja Cyando (C-682/18 ja C-683/18, EU:C:2020:586, punktid 160 ja 162).

92 Vt 22. juuni 2021. aasta kohtuotsus (C-682/18 ja C-683/18, EU:C:2021:503, punkt 114).

93 C-492/23, EU:C:2025:68, punkt 53.

240. Võttes arvesse järeldust, millele ma direktiivi 2000/31 artikli 14 analüüsimisel jõudsin, ja tõsiasja, et selle direktiivi artikkel 15 on kohaldatav ainult selliste teenuste osutamise suhtes, mida puudutab muu hulgas see eelnimetatud artikkel, tuleb asuda seisukohale, et kui analüüsitakse kõnealuse edastamiskeelu kooskõla nimetatud direktiiviga, ei ole artikkel 15 asjakohane. Ammendavuse huvides analüüsin juhuks, kui Euroopa Kohus ei peaks nõustuma minu analüüsiga selle direktiivi artikli 14 kohta, siiski ka kolmandat küsimust.

c) Direktiivi 2000/31 artikkel 15

241. Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas direktiivi 2000/31 artikliga 15 on vastuolus, kui elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatele pannakse teatud juhtudel kohustus jätta selle teenuse raames teatud liiki sõnumid või teave edastamata, ilma et teenuseosutaja peaks selleks nende sisuga tutvuma.

242. Sellele küsimusele vastamiseks tuleb kindlaks teha, kas teenuseosutajale teatavaks tehtud edastamiskeeld paneb talle kohustusi, mis piirduvad üksnes konkreetse erijuhuga. Kuigi direktiivi 2000/31 artikli 15 lõige 1 keelab liikmesriikidel kehtestada elektroonilise majutusteenuse osutajatele üldist kohustust jälgida teavet, mida nad edastavad või talletavad, või üldist kohustust otsida aktiivselt fakte ja asjaolusid, mis viitavad ebaseaduslikule tegevusele, on selle direktiivi põhjenduses 47 märgitud, et selline keeld ei kehti jälgimiskohustusele, mida kohaldatakse „erijuhtudel“.

243. Sellega seoses on Euroopa Kohus korduvalt leidnud, et meetmed, millega kohustatakse teenuseosutajat võtma puhtalt oma kulul kasutusele filtreerimissüsteemid, mis eeldavad üldist ja pidevat jälgimist, et hoida ära kõik tulevikus aset leida võivad intellektuaalomandi õiguste rikkumised, on direktiivi 2000/31 artikli 15 lõikega 1 vastuolus.[94] Järelikult ei piirdu teatava õiguste kategooria kõikvõimalike tulevaste rikkumiste puhuks kehtestatud jälgimiskohustus kindlasti erijuhtudega selles tähenduses, nagu liidu seadusandja selle direktiivi põhjenduses 47 silmas peab.

244. Ent nagu ma märkisin oma ettepanekus kohtuasjas Glawischnig-Piesczek,[95] leidis Euroopa Kohus kohtuotsuses L’Oréal jt seevastu,[96] et elektroonilise majutusteenuse osutajat võib kohustada võtma meetmeid, mis aitavad lisaks muule ära hoida sama teenusesaaja uusi samalaadseid rikkumisi. Järeldasin sellest, et selleks, et ei kehtestataks üldist jälgimiskohustust, peab jälgimiskohustus vastama lisanõuetele, nimelt puudutama samade õiguste samalaadseid rikkumisi sama teenusesaaja poolt.[97] Erijuhuga seotud jälgimiskohustus peab seega olema piiratud, eriti mis puutub teabesse, mille teenuseosutaja peab tuvastama ja seejärel eemaldama või kättesaamatuks muutma.

245. Samamoodi otsustas Euroopa Kohus kohtuotsuses Glawischnig-Piesczek,[98] et infoühiskonna teenuse osutajale tehtud ettekirjutus kõrvaldada sisust, mida ta elektroonilise majutusteenuse osutajana talletab, konkreetsed osad, mis sisaldavad sõnumeid, mis on liikmesriigi kohtus kasutaja suhtes laimavaks tunnistatud sõnumitega identsed või samatähenduslikud, puudutab erijuhtu. Euroopa Kohus rõhutas asjaolu, et see ettekirjutus ei kohusta majutusteenuse osutajat

94 Vt selle kohta 22. juuni 2021. aasta kohtuotsus YouTube ja Cyando (C-682/18 ja C-683/18, EU:C:2021:503, punkt 135 ja seal viidatud kohtupraktika).

95 C-18/18, EU:C:2019:458, punkt 42.

96 12. juuli 2011. aasta kohtuotsus (C-324/09, EU:C:2011:474, punkt 144).

97 Vt minu ettepanek kohtuasjas Glawischnig-Piesczek (C-18/18, EU:C:2019:458, punkt 45).

98 3. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus (C-18/18, EU:C:2019:821).

talletatud sisu eraldi hindama.[99] Ta leidis, et see majutusteenuse osutaja võib automatiseeritud otsingut kasutades piirduda kontrollimisega, kas sisu sisaldab ettekirjutuses täpsustatud osi, ilma et ta peaks juhul, kui see tingimus ei ole täidetud, ise kontrollima, kas sisu on laimav.

246. Ka oma ettepanekus kohtuasjas Mc Fadden,[100] mis puudutab direktiivi 2000/31 artikli 12 tähenduses sidevõrgule juurdepääsu pakkujat, märkisin selle direktiivi ettevalmistavatest materjalidest lähtudes, et selleks, et kohustust saaks pidada kohaldatavaks erijuhul, peab see olema piiratud ka jälgimise kestuse poolest. Jälgimiskohustuse ajalise piiratuse nõue kordub mitmes kohtuotsuses[101] ning tundub, et oma kohtuotsusega YouTube ja Cyando[102] kinnitas Euroopa Kohus seda tõlgendust, märkides, et selle direktiivi artikliga 15 on vastuolus, kui elektroonilise majutusteenuse osutajalt nõutakse üldist ja alalist jälgimist.

247. Märgin, et kõik tegurid, mis jälgimiskohustust piiritlevad, on omavahel seotud. Et vastata küsimusele, kas ettekirjutus järgib direktiivi 2000/31 artiklis 15 ette nähtud keeldu, tuleb neid tegureid seega hinnata ühe tervikuna.

248. Seda, kas jälgimine, millega teenuseosutaja peab kõnealuse edastamiskeelu järgimiseks tegelema, on piisavalt sihipärane, nii et see piirduks erijuhuga, tuleb otsustada neist kaalutlustest lähtudes.

249. Tuletan sellega seoses meelde, et Prantsuse õiguse kohaselt tehakse seoses iga kontrolliga, mille kohta pädev asutus soovib elektroonilistest juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenustest teabe välja jätta, keelav otsus. Lisaks on teenuseosutajale edastamiskeeluga pandud kohustus ajaliselt piiratud. Nimelt on liiklusseadustiku artiklis L. 130-11 sätestatud, et keelu maksimaalne kestus sõltub asjaomase liikluskontrolli laadist ning see ei või mingil juhul ületada 12 tundi. Samuti varieerub selle sätte kohaselt keeluga hõlmatud ala suurus sõltuvalt sellest, kas tegemist on asulaga või mitte, nii et teenuseosutaja kohustus on piiratud ka ruumiliselt.

250. Seega on teenuseosutaja selleks, et edastamiskeeldu täita, kohustatud jätma edastamata teabe, mis puudutab konkreetselt määratletud liikluskontrolli. Ta ei pea ise hindama kogu talletatud teavet, vaid kasutama selle keeluga hõlmatud teabe tuvastamiseks kriteeriume, mis on keelavas otsuses täpsustatud ning mis piiravad selle keelu ulatust sisuliselt, ajaliselt ja ruumiliselt.

251. Neist kaalutlustest järeldub, et kui liikmesriigi kohtu kontrolli tulemusel ei ilmne vastupidist, ei too kõnealune edastamiskeeld kaasa kohustusi, mis väljuksid erijuhtu puudutavate kohustuste piirest.

252. Seda mõttekäiku ei sea kahtluse alla Coyote Systemi väited, mille kohaselt sunnib edastamiskeeld – vastupidi eelotsusetaotluse esitanud kohtu öeldule – teenuseosutajaid *de facto* tutvuma kasutajate saadetud sõnumitega, otsustama, kas nende sisu kuulub liiklusseadustiku artikli L. 130-11 II lõikes ette nähtud erandi[103] kohaldamisalasse, ning valima sõnumitest välja need, mida võib ülejäänud kasutajaskonnale edastada.

99 Vt 3. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus Glawischnig-Piesczek (C-18/18, EU:C:2019:821, punktid 45, 46 ja 53).

100 C-484/14, EU:C:2016:170, punkt 132.

101 Vt minu ettepanek kohtuasjas Glawischnig-Piesczek (C-18/18, EU:C:2019:458, punkt 49).

102 Vt selle kohta 22. juuni 2021. aasta kohtuotsus YouTube ja Cyando (C-682/18 ja C-683/18, EU:C:2021:503, punkt 135).

103 Artikli L. 130-11 II lõikes on sätestatud, et „[k]äesoleva artikli I punktis nimetatud keeldu ei kohaldata sündmuste või asjaolude suhtes, mis on loetletud komisjoni 15. mai 2013. aasta delegeeritud määruses (EL) nr 886/2013, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/40/EL, sätestades kasutajatele liiklusohutusega seotud minimaalse üldise liiklusteabe võimalusel tasuta edastamisega seotud andmed ja korra [ELT 2013, L 247, lk 6], artiklis 3“. Selles sättes on loetletud kaksteist ilmastiku- või maanteeolu (näiteks loomad, inimesed, takistused või või praht teel), mis võivad mõjutada liiklusohutust kui sellist.

253. See äriühing ei nõustu nimelt eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangutega, selgitamata siiski, miks ei saa sõnumeid filtreerida automaatselt ja ilma, et teenuseosutaja peaks enne nende sisu analüüsima, nagu kohtuotsuses Glawischnig-Piesczek mainitud lahenduse puhul.[104] Teiseks, nagu ma juba märkisin,[105] ei pruugi igasugune tuvastamis- või filtreerimiskohustus direktiivi 2000/31 artikliga 15 vastuolus olla. See säte keelab hoopis mis tahes kujul üldise jälgimise, seadmata kahtluse alla jälgimiskohustusi, mis puudutavad erijuhtusid.

254. Kõiki neid asjaolusid arvestades tuleb kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 2000/31 artikliga 15 ei ole vastuolus, kui elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatele pannakse kohustus jätta selle teenuse raames teatud liiki sõnumid või teave edastamata, tingimusel et keeluga hõlmatud sõnumite või andmete tuvastamiseks ei peaks need teenuseosutajad kogu talletatud teavet mitte ise hindama, vaid hoopis kohaldama keelavas otsuses täpsustatud kriteeriume, mis piiravad selle keelu ulatust sisuliselt, ajaliselt ja ruumiliselt.

255. Ilma et see mõjutaks eespool tehtud lisamärkusi direktiivi 2000/31 artikli 15 tõlgendamise kohta, jään seisukohale, mille ma esitasin käesoleva ettepaneku punktis 240, et kui analüüsitakse kõnealuse edastamiskeelu kooskõla nimetatud direktiiviga, ei ole see säte asjakohane.

VI. Ettepanek

256. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Conseil d'État' (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) eelotsuse küsimustele järgmiselt:

– kohtuasjas C-188/24:

1. sellisena, nagu kooskõlastatud valdkond on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivis 2000/31 infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul, artikli 2 punktis h, hõlmab see valdkond veebipõhiste edastamisteenuste haldajate kohustust võtta kasutusele tehnilised vahendid, mille eesmärk on muuta pornograafiline sisu alaealistele kättesaamatuks, vaatamata sellele, et see kohustus ei puuduta ühtegi selle direktiivi II ja III peatüki ühtlustamissätetega reguleeritud valdkonda;

2. kohustust võtta kasutusele tehnilised vahendid, mille eesmärk on teha pornograafiline sisu alaealistele kättesaamatuks, ei saa nimetatud direktiivi artikli 2 punkti h tähenduses kooskõlastatud valdkonnast välja jätta, tuginedes pelgalt põhjusele, et see kohustus tuleneb üldistest ja abstraktsetest karistusõiguse normidest, milles on teatud teod määratletud kriminaalkorras menetletava süüteona ja mida kohaldatakse vahet tegemata kõigi füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes;

3. asjaolu, et konkreetse teenuse suhtes individuaalseid meetmeid võttes ei saa harta artiklitega 1 ja 24 ning EIÕK artikliga 8 tagatud põhiõigustele kaitset tagada, ei tähenda, et nimetatud direktiivi artikliga 3 kehtestatud mehhanismist võiks teha erandi, et kohaldada teatavale teenuseosutajate kategooriale üldistest ja abstraktsetest sätetest tulenevat kohustust;

104 3. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus Glawischnig-Piesczek (C-18/18, EU:C:2019:821, punkt 46).

105 Vt käesoleva ettepaneku punkt 245.

– kohtuasjas C-190/24:

1. sellisena, nagu kooskõlastatud valdkond on määratletud direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis h, hõlmab see valdkond elektroonilise juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatele kehtestatud keeldu edastada selle teenuse abil kasutajate saadetud sõnumeid või teavet, mis võimaldaks teistel kasutajatel liikluskontrollist kõrvale hoida, hoolimata asjaolust, et see keeld ei puuduta ühtegi selle direktiivi II ja III peatüki ühtlustamissätetega reguleeritud valdkonda;

2. juhi- või GPS-navigatsiooniabiteenuse kasutajate saadetud sõnumite ja teabe edastamise keeld, mille nende teenuste sihtliikmesriik kavatseb kehtestada ka teistes liikmesriikides asuvatele teenuseosutajatele, ei ole direktiivi 2000/31 artikliga 3 vastuolus, eeldusel, et see keeld vastab sama direktiivi artikli 3 lõikes 4 või – olenevalt asjaoludest –, artikli 3 lõikes 5 ette nähtud tingimustele.